

**Spravodajca Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici**

Universitas Matthiae Belii

**ERUDITIO
MORES
FUTURUM**

Ročník 14

november – december 2007

Číslo 2

**Šťastný a veselý,
spokojnosťou naplnený
čas vianočný a novoročný**

**úprimne želá
všetkým zamestnancom
a študentom univerzity**

**Prof. PhDr. Beata Kosová, CSc.
rektorka UMB**

Prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič zavítal na UMB

Dňa 4. decembra 2007 prezident SR Ivan Gašparovič v rámci pracovného výjazdu do Banskej Bystrice navštívil aj našu univerzitu. Na pôde Ekonomickej fakulty UMB sa stretol najskôr s vedením a Akademickým senátom UMB a následne v aule EF so študentmi a zamestnancami UMB. Na neformálnom stretnutí odpovedal na množstvo otázok študentov, zamestnancov

i zahraničných lektorov pôsobiacich na UMB, ktoré sa týkali najmä reformy školstva, súčasnej politickej situácie, zahraničnej politiky SR, zákona o vysokých školách a spolplatnenia štúdia, štátneho rozpočtu, najmä kapitoly školstva, zdravotníctva, atď. Stretnutie pozdravili svojimi vystúpeniami členovia speváckeho a folklórneho súboru UMB Mladosť.

Military meeting s Univerzitou Mateja Bela

Ministerstvo obrany SR v spolupráci s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici zorganizovalo 27. novembra 2007 pre študentov UMB podujatie *MILITARY MEETING S UNIVERZITOU MATEJA BELA*. V rámci programu mítingu sa minister obrany SR František Kašícký stretol na neformálnej besede s viac ako 700 študentmi UMB v aule Beliana. Súčasťou mítingu bola aj beseda s profesionálnymi vojakmi – psychológmi ozbrojených síl

SR na tému *Pomoc v krízových situáciách* a prezentácia Regrutačného strediska v Banskej Bystrici. Míting oživilo svojimi vystúpeniami hudobné skupiny PEHA, VESLÁRI, FUNKIEZ a hudobná skupina Mariana Čekovského.

Minister obrany sa stretol aj s rektorou UMB prof. PhDr. Beatou Kosovou, CSc., prorektorom pre rozvoj a informatizáciu UMB prof. RNDr. Stanislavom Holecom, PhD. a dekanom Pedagogickej

fakulty UMB prof. PaedDr. Pavlom Odalošom, CSc. Na stretnutí prehľadnili doterajšiu vzájomnú spoluprácu medzi MO SR a UMB a rokovali o príprave nového študijného programu zameraného na bezpečnostnú politiku, o spolupráci pri starostlivosti o majetok v spoločnom užívaní UMB a MO SR, o možnosti uplatnenia absolventov UMB v ozbrojených silách, ako aj o podpore univerzity v ďalšom období.

ZO ŽIVOTA REKTORÁTU

Srbský veľvyslanec na UMB

Dňa 17. októbra 2007 Univerzitu Mateja Bela navštívili Danko PROKIČ, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Srbskej republiky a Jelena CVIJANOVIČ, tretia tajomníčka veľvyslanectva. Hostí prijali prof. PhDr. Beata Kosová, CSc., rektorka UMB, a doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD., prorektor pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou.

Evalvačný tím EUA navštívil UMB

V dňoch 22. – 24. októbra 2007 Univerzitu Mateja Bela navštívili členovia Evalvačného tímu EUA v zastúpení

Professor Virgilio Meira Soares

Former Rector,
Universidade de Lisboa,
Portugal

Professor Öktem Vardar

Vice Rector,
ISIK University, Istanbul,
Turkey

Professor Mollie Temple

Former vice Chancellor
University of Bolton,
United Kingdom

Dr. Don Westerhijden

CHEPS, University of Twente,
Netherlands

Počas návštevy hodnotiaci tím uskutočnil pracovné stretnutia s rektorkou, prorektormi a kvestorkou UMB, so samoevalvačnou skupinou a partnermi UMB. Evalvačný tím navštívil aj 4 fakulty UMB (Ekonomická fakulta, Fakulta humanitných vied, Fakulta prírodných vied, Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov). Stretnutí sa zúčastnili dekaní fakúlt, zástupcovia akademickej obce, študenti a doktorandi.

Prof. John Ryder zo State University of New York na UMB

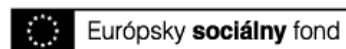

SUNY
THE STATE UNIVERSITY of NEW YORK

Dňa 30. októbra 2007 navštívil Univerzitu Mateja Bela prof. John Ryder, riaditeľ medzinárodných programov State University of New York (SUNY). Pán profesor predniesol ponuku na spoluprácu medzi SUNY a UMB, ktorá by mohla obsahovať napr. spoločné bakalárske a magisterské programy, mobility študentov a učiteľov, spoločné on-line vyučovanie a pod. Prezentácia sa uskutočnila v zasadačke Rektorátu UMB. Viac informácií o State University of New York nájdete na: www.suny.edu <http://coilcenter.purchase.edu>

Univerzita Mateja Bela na veľtrhu vzdelávania v Bratislave

www.esf.gov.sk

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE O VEĽTRHU

AKADÉMIA 2007
VAPAC 2007

Organizátor:

Odborní garanti:

Miesto konania:

Termín konania:

Odborný seminár UMB:

11. ročník veľtrhu pomaturitného vzdelávania

9. ročník veľtrhu vzdelávania, práce a cestovania

uskutočnil sa pod záštitou ministra školstva SR prof. Ing. Jána Mikolaja, CSc.

A&V, spol. s r.o., Kongres management, Bratislava 5

prof. RNDr. Ján Kalužný, PhD., PhDr. Daniela Kráľovičová

SIBAMAC aréna NTC Bratislava

2. – 4. 10. 2007

2. 10. 2007, 12.30 – 13⁰⁰ h., 3. 10. 2007 10⁰⁰ – 12⁰⁰ h.

Slávnostné otvorenie veľtrhu

CIEĽ ÚČASTI

Pohľad do veľtržného stánku UMB

Cieľom účasti UMB na veľtrhu pomaturitného vzdelávania, ktorú organizoval za celú univerzitu referát propagácie a vzťahov s verejnosťou Rektorátu UMB v rámci riešenia projektu ESF ITMS 11230310070 *Informácia – kľúč k úspešnej kariére*, bola

- realizácia odborných seminárov pre výchovných/kariérnych poradcov (VP/KP) SŠ SR zúčastnených na veľtrhu a prezentácia možnosti štúdia na fakultách UMB v akad. roku 2008/2009 pre VP/KP a študentov SŠ.
- diseminácia informácií pre cieľové skupiny projektu.

Informačné materiály UMB boli spolufinancované Európskou úniou a podporené z Európskeho sociálneho fondu.

V tomto roku sa nám opäť podarilo naplniť najmä tieto ciele projektu:

- nadviazať spoluprácu so strednými školami na území SR prostredníctvom výchovných/kariérnych poradcov,
- poskytnúť odborné poradenstvo a zabezpečiť prístup ku kvalitným informáciám pre študentov stredných škôl a ich rodičov,
- zostaviť cielené informačné materiály, brožúry, letáky, CD o možnostiach štúdia na UMB pre akademický rok 2008/2009.

Cieľové skupiny (v zmysle projektu ESF): výchovni/kariérni poradcovia stredných škôl SR, študenti stredných škôl, rodičia študentov.

ODBORNÉ SEMINÁRE

Odborné semináre za účasti lektorov, ktorých súčasťou bola aj videoprojekcia sa uskutočňovali v seminárnom priestore B a vo výstavnom stánku situovanom pri vstupe na výstavisko. Veľtržný stánok UMB bol aranžovaný pútavými panelmi prezentujúcimi univerzitu a jej fakulty. Zástupcovia za UMB podávali návštevníkom veľtrhu počas troch dní informácie a poskytovali tieto informačné a propagačné materiály:

- INFORMAČNÉ LETÁKY
 - ✓ Informácie o štúdiu na 6 fakultách UMB
- SADY informačných materiálov (informačné baličky), súčasťou ktorých boli aj záložky, minikalendáriky 2008, CD o UMB (pozn.: CD neboli financované z prostriedkov EÚ)
- INFORMAČNÉ BROŽURY.

ZASTÚPENIE UMB

Zábery z odborného seminára pre VP/KP SŠ

UMB na odborných seminároch a pri prezentácii o možnostiach štúdia zastupovali títo lektori:

FPVaMV UMB: PhDr. Branislav Kováčik, PhD., prodekan a
PhDr. Erik Pajtinka, interný doktorand
EF UMB: Bc. Marta Lapiňová
FPV UMB: Bc. Jana Lokšová
PF UMB: Bc. Romana Duchlanská
FHV UMB: Kristína Bubelínyová
Rektorát UMB: manažérka projektu Ing. Denisa Voskárová,
členovia projektového tímu: Ing. Ľudmila
Kuchárová, Ing. Marian Lihan, Ing. Martina
Fizelová.

Záujem stredoškôľakov o ponuku štúdia na UMB bol mimoriadne veľký

UKÁŽKY PREZENTAČNÝCH A INFORMAČNÝCH MATERIÁLOV

[illegible]

Informace o studiu
akademický rok 2008/2009

Palacký University Olomouc
Fakulta sociálních věd

Fakulta politických věd a mezinárodních vztahů

www.fpv.vub.cz

Informační příloha ke:

Seznam předmětů, učebnic

Studijní program: Politika, Mezinárodní vztahy (M, upr. 19)

Ročník:

Obor:

Studijní program (M):

Studijní program (upr. 19):

Kurzy: 1. a 2. ročníkové programy (M, upr. 19)

1. ročníkové (M):

2. ročníkové (M):

3. ročníkové (M):

4. ročníkové (M):

5. ročníkové (M):

6. ročníkové (M):

7. ročníkové (M):

8. ročníkové (M):

9. ročníkové (M):

10. ročníkové (M):

11. ročníkové (M):

12. ročníkové (M):

13. ročníkové (M):

14. ročníkové (M):

15. ročníkové (M):

16. ročníkové (M):

17. ročníkové (M):

18. ročníkové (M):

19. ročníkové (M):

20. ročníkové (M):

21. ročníkové (M):

22. ročníkové (M):

23. ročníkové (M):

24. ročníkové (M):

25. ročníkové (M):

26. ročníkové (M):

27. ročníkové (M):

28. ročníkové (M):

29. ročníkové (M):

30. ročníkové (M):

31. ročníkové (M):

32. ročníkové (M):

33. ročníkové (M):

34. ročníkové (M):

35. ročníkové (M):

36. ročníkové (M):

37. ročníkové (M):

38. ročníkové (M):

39. ročníkové (M):

40. ročníkové (M):

41. ročníkové (M):

42. ročníkové (M):

43. ročníkové (M):

44. ročníkové (M):

45. ročníkové (M):

46. ročníkové (M):

47. ročníkové (M):

48. ročníkové (M):

49. ročníkové (M):

50. ročníkové (M):

51. ročníkové (M):

52. ročníkové (M):

53. ročníkové (M):

54. ročníkové (M):

55. ročníkové (M):

56. ročníkové (M):

57. ročníkové (M):

58. ročníkové (M):

59. ročníkové (M):

60. ročníkové (M):

61. ročníkové (M):

62. ročníkové (M):

63. ročníkové (M):

64. ročníkové (M):

65. ročníkové (M):

66. ročníkové (M):

67. ročníkové (M):

68. ročníkové (M):

69. ročníkové (M):

70. ročníkové (M):

71. ročníkové (M):

72. ročníkové (M):

73. ročníkové (M):

74. ročníkové (M):

75. ročníkové (M):

76. ročníkové (M):

77. ročníkové (M):

78. ročníkové (M):

79. ročníkové (M):

80. ročníkové (M):

81. ročníkové (M):

82. ročníkové (M):

83. ročníkové (M):

84. ročníkové (M):

85. ročníkové (M):

86. ročníkové (M):

87. ročníkové (M):

88. ročníkové (M):

89. ročníkové (M):

90. ročníkové (M):

91. ročníkové (M):

92. ročníkové (M):

93. ročníkové (M):

94. ročníkové (M):

95. ročníkové (M):

96. ročníkové (M):

97. ročníkové (M):

98. ročníkové (M):

99. ročníkové (M):

100. ročníkové (M):

[illegible]

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŠMT

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŠMT

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŠMT

Informace o štúdiu

akademický rok 2024/2025

FAKULTA PŘÍRODNÍCH VÍD

Univerzita J. A. Komenského
v Bratislavě

Právnická fakulta

Právnická fakulta

Univerzita J. A. Komenského
v Bratislavě

Právnická fakulta

Právnická fakulta

Univerzita J. A. Komenského
v Bratislavě

Právnická fakulta

Právnická fakulta

Univerzita J. A. Komenského
v Bratislavě

Právnická fakulta

Právnická fakulta

[illegible][illegible]

**UNIVERZITA
MATEJA BELA**

**ERUDITIO
MATEJAE
FUTURUM**

**Banská Bystrica
www.umb.sk
2008**

 Čižinský národný fond
Prezentácia v rámci akcie **Knihovníčka** (online)
www.gall.sk

**UNIVERZITA
J. A. KOMENSKÉHO
BRATISLAVA**

**Univerzita
Mateja Bela**
v Banskej Bystrici

www.umb.sk

Mariánska 4/2
974 01 Banská Bystrica

Tel.: +421-46-412 32 95
Fax: +421-46-415 31 80

1. Katedra
2. Katedra
3. Katedra
4. Katedra
5. Katedra
6. Katedra
7. Katedra
8. Katedra
9. Katedra
10. Katedra
11. Katedra
12. Katedra
13. Katedra
14. Katedra
15. Katedra
16. Katedra
17. Katedra
18. Katedra
19. Katedra
20. Katedra
21. Katedra
22. Katedra
23. Katedra
24. Katedra
25. Katedra
26. Katedra
27. Katedra
28. Katedra
29. Katedra
30. Katedra
31. Katedra
32. Katedra
33. Katedra
34. Katedra
35. Katedra
36. Katedra
37. Katedra
38. Katedra
39. Katedra
40. Katedra
41. Katedra
42. Katedra
43. Katedra
44. Katedra
45. Katedra
46. Katedra
47. Katedra
48. Katedra
49. Katedra
50. Katedra
51. Katedra
52. Katedra
53. Katedra
54. Katedra
55. Katedra
56. Katedra
57. Katedra
58. Katedra
59. Katedra
60. Katedra
61. Katedra
62. Katedra
63. Katedra
64. Katedra
65. Katedra
66. Katedra
67. Katedra
68. Katedra
69. Katedra
70. Katedra
71. Katedra
72. Katedra
73. Katedra
74. Katedra
75. Katedra
76. Katedra
77. Katedra
78. Katedra
79. Katedra
80. Katedra
81. Katedra
82. Katedra
83. Katedra
84. Katedra
85. Katedra
86. Katedra
87. Katedra
88. Katedra
89. Katedra
90. Katedra
91. Katedra
92. Katedra
93. Katedra
94. Katedra
95. Katedra
96. Katedra
97. Katedra
98. Katedra
99. Katedra
100. Katedra

Projektový tím ďakuje za spoluprácu zúčastneným zástupcom fakúlt UMB.

*Ing. Ľudmila Kuchárová,
členka riešiteľského tímu projektu ESF ITMS 11230310070,
referát propagácie a vzťahov s verejnosťou
Rektorátu UMB*

Projektové centrum UMB (PC UMB)

zriadené ku dňu 1. novembra 2007 (uznesením Grémia rektorky č. 20/7 zo dňa 29. 10. 2007)

Zameranie PC UMB:

Projektové centrum funguje ako centrálny útvar pre podporu a koordináciu rôznych projektových aktivít a procesov v rámci UMB a je samostatným útvarom prorektora pre rozvoj a informatizáciu.

Mobility študentov a pedagógov v rámci rôznych programov sú v kompetencii Oddelenia pre medzinárodnú spoluprácu.

Hlavným cieľom PC UMB je podpora pracovníkov UMB a poskytovanie komplexných služieb v oblasti prípravy, tvorby a realizácie projektov v oblasti vedy, vývoja, vzdelávania a prenosu poznatkov do praxe.

Základné aktivity PC UMB:

Informačný servis o aktuálnych výzvach * Poskytovanie odborného poradenstva pri tvorbe a realizácii projektov * Poskytovanie podporných dokumentov k projektom * Organizovanie podporných podujatí zameraných na zlepšenie prípravy projektov * Evidencia projektov UMB a budovanie databázy znalostí a kontaktov

Kontakt:

- Ing. arch. Zdenka Georgievski – vedúca
tel.: 446 11 35, e-mail: zdenka.georgievski@umb.sk
- Ing. Mgr. Katarína Fíglová, koordinátor
tel.: 446 11 82, e-mail: katarina.figlova@umb.sk
- Ing. Denisa Voskárová, koordinátor
tel.: 446 11 20, e-mail: denisa.voskarova@umb.sk

prof. RNDr. Stanislav Holec, PhD.
prorektor pre rozvoj a informatizáciu

Médiá o nás ...

Datum	Periodikum	Príspevok	Obsah
9/30/2007	SME	V posledných pretekoch slovenského pohára triumf Šimka	V záverečných pretekoch Slovenského pohára 2007 v duatlone, ktorými bol tradičný Kúpeľný duatlon v Trenčianskych Tepliciach obsadila v kategórii žien 2. miesto Svetlana Lipárová (Trian UMB Banská Bystrica).
10/6/2007	SME	V Banskej Bystrici víťazom Vajs	BANSKÁ BYSTRICA 6. októbra (SITA) Výsledky 11. ročníka Medzinárodného cestného behu v Banskej Bystrici: Kategória muži (6 km): 1. Roman Vajs (UMB Banská Bystrica) 18:08 min.
10/7/2007	SME	Peter Solej prevzal striebornú plaketu maďarského parlamentu	Medzilaborce 7. októbra (TASR) - Najmladší autor odbornej literatúry na Slovensku a prezident Občianskeho združenia NAPS 20-ročný Peter Solej z Medzilaboriec sa stal držiteľom striebornej plakety Národného zhromaždenia Maďarskej republiky.
10/26/2007	SME	Cudzincov je na našich univerzitách málo	S pomedzi vyspelých krajín má len Grécko nižšie percento zahraničných študentov ako Slovensko. Okrem nízkej prestíže škôl je dôvodom aj jazyková bariéra. Podľa údajov UIPS za rok 2006/2007 mala UMB 45 študentov.
10/30/2007	SME	Žiaci z maďarských národnostných ZŠ sa zdokonaľovali v slovenčine	Približne 270 žiakov zo slovenských národnostných základných škôl v Maďarsku sa v Hronci v okrese Brezno zdokonaľovalo v slovenskom jazyku. Školu v prírode zorganizovala nadácia Zväzu Slovákov v Maďarsku v súčinnosti s Metodickým centrom UMB.
10/31/2007	STV správy a komentáre	Správy a komentáre - Rozhoduje atraktivita	Diskusia prostredníctvom telemostu na tému vysokoškolského zákona, ktorej sa zúčastnili Peter Plavčan, generálny riaditeľ sekcie vysokých škôl MŠ SR, rektorka UMB Beata Kosová a Ivana Cimermanová, prorektorka z Prešovskej univerzity.
10/31/2007	SME	Školy chcú viac platiacich externistov	Niektoré z dvadsiatky verejných vysokých škôl chcú od budúceho roka prijať viac platiacich ako neplatiacich externých študentov. UMB podľa prorektorky Miloty Vetrárovej plánuje na bezplatné štúdium prijať asi 40 % zo všetkých externistov.

11/6/2007	SME	Družstvo UMB B. Bystrica 2. na EP univerzít v polmaratone	Bežci Univerzity Mateja Bela si výborne počínali na víkendovom Európskom pohári univerzít v polmaratone v Budapešti, kde si vybojovali 2. miesto. Družstvo: Jakub Beňo, Roman Vajs, Zdeno Babík, Vladimíra Točková, Svetlana Lipárová, Jana Čilliková.
11/6/2007	SME	Družstvo UMB B. Bystrica 2. na EP univerzít v polmaratone	BUDAPEŠŤ 6. novembra (SITA) - Bežci Univerzity Mateja Bela si výborne počínali na víkendovom Európskom pohári univerzít v polmaratone v Budapešti, kde si vybojovali 2. miesto.
11/9/2007	SME	Niektorí externisti budú za štúdium platiť, iní nie	Na UMB bude v budúcom akademickom roku v externom štúdiu bezplatných 23 študijných programov.
11/9/2007	SME	Študijné programy externého štúdia, ktoré nebudú spolpatnené	Zoznam študijných programov externej formy štúdia slovenských vysokých škôl, ktoré nebudú spolpatnené.
11/13/2007	SME	V banskobystrickej knižnici bude seminár o Dubčekovi	Spomienkový seminár organizuje ŠVK v spolupráci s Ústavom politických vied Slovenskej akadémie vied, Univerzitou Mateja Bela, Slovenskou národnou knižnicou, Národným bibliografickým ústavom a Spoločnosťou Alexandra Dubčeka.
11/21/2007	STV 2 Regionálny denník	Regionálny denník Banská Bystrica	Rozhovor s rektorkou UMB Beatou Kosovou o súčasnom stave základného, stredného a vysokého školstva na Slovensku. Rektorka odpovedala na divácke otázky týkajúce sa predovšetkým vysokého školstva.
11/26/2007	Radio ONE	Pozvánka na Military meeting s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici	Proroktor pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou pozval na stretnutie s ministrom obrany Františkom Kašickým v rámci podujatia Military meeting s UMB, ktoré sa uskutoční 27. novembra v aule Beliana.
11/27/2007	AZ TV	Military meeting na UMB	Dňa 27.11.2007 sa uskutočnilo podujatie Military meeting. Minister obrany František Kašický zdôraznil význam ozbrojených síl a výhody pre uchádzačov o prácu v armáde. Rektorka UMB informovala o programe meetingu a jeho podujatiach.
11/27/2007	AZ TV	Celoslovenské testovanie potenciálnych ekonómov	V rámci projektu testovania študentov posledných ročníkov ekonomických fakult (Young Talents) bola dňa 27.11. 2007 v aule Rotunda testovaná aj Ekonomická fakulta UMB. Testy sú z oblasti ekonomic-ko-logických súvislostí, jazykových zručností atď.

Prehľad pripravil Ing. Marian Lihan, referát propagácie a VV

NAŠI JUBILANTI

Viacerí zamestnanci univerzity oslavia v období mesiacov **november – december 2007** významné životné jubileum. V mene všetkých zamestnancov, študentov a priateľov univerzity im srdečne blahoželáme a do ďalších rokov prajeme všetko najlepšie, veľa pevného zdravia, šťastia a spokojnosti v osobnom i profesionálnom živote.

Redakčná rada

Prof. PhDr. Peter Kulašík, CSc.

PhDr. Marta Halašová

Doc. MVDr. Štefan Šimko, CSc.

Prof. PhDr. Gyula Varga, CSc.

PhDr. Horváth, Berlák Irén

Doc. PhDr. Jozef Horeháj, Ph.D.

PhDr. Anna Blanáriková

Doc. Miroslav Broošk, akad. mal.

Doc. PhDr. Vladimír Salbot, CSc.

Elena Jagerská

Marta Latináková

Daniel Droppa

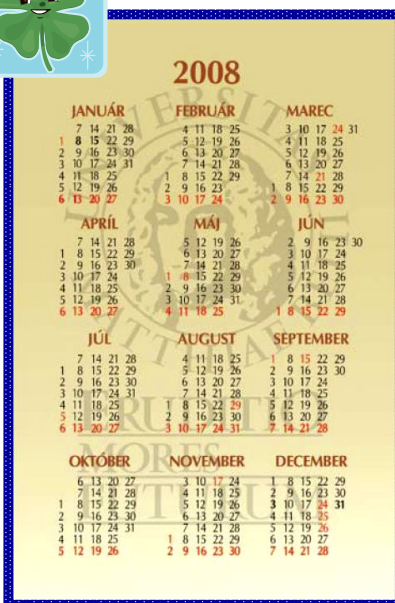
Mgr. Milena Štulrajterová, Ph.D.

Mgr. Jana Takáčová

PF 2008

Naším čitateľom želáme krásne vianočné sviatky a do nového roku veľa zdravia, šťastia a pracovných úspechov. Zároveň ďakujeme všetkým prispievateľom za doterajšiu spoluprácu a tešíme sa na spoluprácu aj v roku 2008.

Redakčná rada

PRÍSPEVKY FAKÚLT

Medzinárodná vedecko-praktická konferencia na Ukrajine

V dňoch 19. – 21. novembra 2007 sa v Kyjeve (v hoteli Turist) konala medzinárodná vedecko-praktická konferencia pod názvom *Osveta cestovného ruchu na Ukrajine: Problémy a perspektívy*.

Okrem ukrajinských inštitúcií zaoberajúcich sa problematikou cestovného ruchu sa jej zúčastnili aj zástupcovia ukrajinských, poľských a slovenských univerzít. Konferencia prebiehala pod záštitou Ministerstva kultúry, cestovného ruchu a kúpeľov Ukrajiny a Inštitútu odbornotechnickej osvetu Akadémie pedagogických vied na Ukrajine.

Hlavnými tematickými okruhmi boli konceptuálne zásady odbornej prípravy pracovníkov cestovného ruchu, problematika odbornej prípravy pracovníkov cestovného ruchu v regionálnom kontexte a inovatívne osvetové technológie pre odbornú prípravu pracovníkov cestovného ruchu.

Účastníkov konferencie privítal Anatolij Ivanovič Pachľa, zástupca najvyššieho orgánu cestovného ruchu na Ukrajine a prof. Valentina Lozovecká, CSc., hlavná organizátorka a koordinátorka.

Ekonomickú fakultu UMB v Banskej Bystrici a zároveň aj Slovenskú republiku reprezentovali doktorandi Katedry ces-

tovného ruchu a spoločného stravovania Ekonomickú fakultu UMB školiteľov prof. Ing. M. Gúčika, PhD. a doc. Ing. J. Orišku, PhD. Ing. I. Petrik a PhDr. P. Huľo. V spoločnom príspevku nazvanom *Hodnotenie sociálno-ekonomických vplyvov cestovného ruchu v regióne* predstavili najnovšie prístupy k meraniu výkonov cestovného ruchu v regióne a k celkovému hodnoteniu jeho vplyvov na sociálno-ekonomický rozvoj regiónu. Účastníkov konferencie zaujala najmä prezentácia aplikácie modelu PSR, použitého pri komparáciách vybraných indikátorov vo vybraných štátoch EÚ, prostredníctvom ktorého je možné skúmať aj príčinné súvislosti rozvoja územia.

Ing. I. Petrik odprezentoval príspevok dvojice autorov prof. M. Gúčika, PhD. a Ing. L. Hanesovej, pod názvom *Vplyvy globalizácie na vzdelávanie absolventov v cestovnom ruchu na Ekonomickej fakulte UMB*.

Obidva príspevky boli odbornou verejnosťou vysoko pozitívne hodnotené, čoho dôsledkom boli široké kuloárne diskusie k daným problematikám a zvýšený záujem o spoluprácu s Katedrou cestovného ruchu a spoločného stravovania EF UMB v Banskej Bystrici.

Hostia z Poľska svojimi príspevkami obohatili odbornú rozpravu o nové prístupy k príprave odborníkov na cestovný ruch na vysokých štátnych a súkromných školách. Zaujímavý pohľad na „extrémneho turistu“ pomenovaného ako „turistus extremalis“ predniesol prof.

Andrzej Pawlucki, PhD. V príspevku kritizoval správanie sa mnohých turistov, ktorí v globalizovanom tzv. „free style“ ohrozujú životné prostredie ako základ rozvoja cestovného ruchu. Nakoľko turistom sa niekoľkokrát vo svojom živote stáva každý človek, podčiarkol potrebu výchovy a vzdelávania ľudí v oblasti cestovného ruchu.

Najvyšší domáci predstavitelia ústredných orgánov cestovného ruchu na celonárodnej úrovni predstavili účastníkom konferencie rozpracovaný dokument *Stratégia rozvoja cestovného ruchu na Ukrajine do roku 2012*, ktorý bude spúšťačom významných aktivít. V najbližších rokoch sa od nich očakáva rýchly rozmach ekonomickej aktivity cestovného ruchu spojený hlavne s prípravou európskeho šampionátu vo futbale. Ťažiskom prezentovaného boomu majú byť výrazné zmeny v doprave na Ukrajine.

Pedagogickí pracovníci vysokých škôl prezentovali nové pohľady na využívanie prírodného a kultúrneho bohatstva Ukrajiny pre rozvoj cestovného ruchu, potrebu lepšej osvetu, marketingových aktivít a kvality produktov cestovného ruchu, potrebu zavedenia štandardov kvality a prijatia určitých zásad pre zabezpečenie konkurencieschopnosti služieb cestovného ruchu na Ukrajine.

V ďalších domácich príspevkoch bol prezentovaný cestovný ruch ako faktor ekonomickeho, sociálneho i ekologického rozvoja regiónov, na základe čoho mu bola zo strán samospráv a štátnej správy deklarovaná podpora na všetkých úrovniach.

V závere poďakovala prof. V. T. Lozovecká, CSc. všetkým účastníkom konferencie za aktívnu účasť a vyzvala ich k vzájomnej hlbšej odbornej spolupráci, ktorá prispeje k posilneniu vzťahov všetkých slovanských národov a pomôže im prekonávať problémy zosilnenia kon-

kurenčného prostredia na celosvetovom trhu cestovného ruchu, ktoré so sebou globalizácia prináša.

Prijemným sppestrením konferencie bola exkurzia po kultúrno-historických pamiatkach Kyjeva. Účastníci mali možnosť navštíviť Kyjevsko-Pečorskú lavru (privilegovaný kláštor), Sofijskú lavru a viacero krásnych soborov (veľkých

kostolov) a historických budov, predstavujúcich jeho silný kultúrny potenciál.

Účastníci konferencie sa zhodli na tom, že Ukrajina má čo ponúknuť Európe a svetu. Kultúrny potenciál zahŕňajúci osobitú architektúru, umenie, kultúrne tradície, spôsob života, spevy, tance, odievanie, náboženské obrady, známe kúpele a vzdelaný, príjemný a pohostinný

národ sú silnou stránkou veľkej Ukrajiny, ktoré sa vplyvom nových marketingových prístupov môžu stať silným lákadlom pre návštevníkov zo všetkých kútov sveta. Na otázku ako na to môžu odpovedať podobné podujatia.

PhDr. Peter Huľo

Návšteva zahraničného hosta prof. Dr. Ing. Ladislava Tondla, DrSc. na Katedre etiky a aplikovanej etiky Fakulty humanitných vied UMB

V dňoch 16. a 17. októbra 2007 na Katedre etiky a aplikovanej etiky FHV UMB sme mali vzácnu príležitosť privítať významného českého, československého vedca a svetovo uznávanú poprednú filozofickú osobnosť prof. Dr. Ing. Ladislava Tondla, DrSc., z Filozofického ústavu Akadémie vied, Kabinetu pro studium vědy, techniky a společnosti České republiky.

Jeho originálna a priekopnícka práca v oblasti sémantiky a sémiotiky, filozofie vedy a filozofie techniky si získala svetové uznanie. Prof. Ladislav Tondl sa vo výskumných aktivitách zamýšľa aj nad významom hodnôt v súčasnej vysoko rizikovej spoločnosti, patrí k priekopníkom posudzovania a hodnotenia dopadov techniky.

Prof. Tondl má už niekoľko rokov dobré pracovné i osobné vzťahy s kolegami zo Slovenska, kde sa cíti ako doma. Pozitívny vzťah má i k našim študentom. Svedčí o tom prehľadová štúdia *Úloha hodnôt v živote človeka*, ktorú napísal špeciálne pre spoločné stretnutie. Zároveň poskytol na uverejnenie niekoľko ďalších vedeckých textov, vrátane textu v angličtine publikovanom v poprednom svetovom filozofickom časopise. Prejavila sa tým aj jeho úprimná snaha pomôcť najmladším generáciám našej akademickej obce s cieľom obnovy jej tradičného významu, váhy a prestíže.

Profesor Ladislav Tondl presadzuje vo vedeckej oblasti myšlienky tolerancie: „Práva slobodne voliť své kroky je hodnota ten, kdo ctí svobody a práva jiných“. Čitateľovi predkladá „alternativní pohledy na daný problém, a v to v dobré víře, že inteligentní čtenář je s to spolupodílet se na rozhodování, že má právo uplatnit své priority ve volbě uvažovaných alternativních pohledů nebo koncepcí“.

Prednáškový cyklus realizoval v rámci učebného programu aplikovaná etika pre študentov 1. a 2. ročníka z predmetu metodológia praktických vied. Prednášku viedol doc. PhDr. Vladimír Ďurčík, PhD. za účasti aj prof. RNDr. Beloslava Riečana, DrSc.,

študentov 3. až 5. ročníka a doktorandov Katedry etiky a aplikovanej etiky – Mgr. Kataríny Kováčovej, Mgr. Denisy Víťazkovej, Mgr. Gany Guitchевой, PhD. Zuzany Šimoniovej.

Vo svojom vystúpení sa profesor Ladislav Tondl zamerával predovšetkým na študentov prvých troch ročníkov KETA, ktorých oslovil praktickou filozofiou. Vystúpenie sprevádzala bohatá diskusia. Profesor Tondl vysoko vyzdvihol aktivitu študentov a prejavil s ňou veľkú spokojnosť.

17. októbra sa stretol s učiteľmi, vedeckými pracovníkmi a doktorandmi Katedry etiky a aplikovanej etiky. Pracovné stretnutie viedol vedúci katedry prof. PhDr. Pavel Fobel, PhD.

Profesor Ladislav Tondl uskutočnil i viaceré konzultácie pre študentov (vrátane konzultácie k diplomovej práci študentky 5. ročníka, realizovanej formou interview), doktorandov a pracovníkov. Zároveň boli prediskutované aj otázky ďalšej vedeckej spolupráce Katedry etiky a aplikovanej etiky FHV UMB s Filozofickým ústavom Akadémie vied, Kabinetom pro studium vědy, techniky a společnosti.

Na záver ponúkam hodnotenie životného kréda pána profesora Tondla cez jemu blízkeho človeka, profesora Karla Berku, DrSc.: „První mé přesvědčení tkví v tom, že člověk nemá nadpřirozené ochránce nebo nepřátele, a že proto vše, co lze udělat k zlepšení života, je úkolem člověka samého. Za druhé jsem přesvědčen, že lidský rod je schopen měnit podmínky života takým způsobem, že mnohé z dnešních útrap lze odstranit a že jak vnější, tak vnitřní životní situace pro individuum, pro pospolitost a konečně také pro lidstvo může být podstatně zlepšena. Za třetí se domnívám, že veškerá dobře uvážená činnost předpokládá vědění o světě a že vědecká metoda je nejlepší metodou, jak získat vědění, a že proto je vědu třeba považovat za jeden z nejcennějších nástrojů pro zdokonalení života“.

Vladimír Ďurčík

EQUAL

Kurz manažér sociálneho podnikania

Meniace a transformujúce sa ekonomické prostredie vyžaduje permanentnú odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie jednotlivcov a skupín aj v oblasti sociálnych služieb a sociálnej práce. Preto jednu z aktivít **Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici** v rámci projektu *Nové podnikateľské modely pre rozvoj sociálnej ekonomiky* bolo pripraviť a zabezpečiť akreditovaný špecializačný kurz s názvom **manažér sociálneho podnikania**. Garantom je doc. PaedDr. Gabriela Korimová, PhD. z Katedry ekonomie a humanitných vied Ekonomickej fakulty.

V marci 2008 budú prebiehať individuálne konzultácie a v apríli 2008 odborná exkurzia a odborná prax. Začiatok mája 2008 bude záverečná skúška, ktorá bude zameraná na obhajobu záverečnej práce – projektu sociálneho podniku. Koncom mája 2008 na medzinárodnej vedeckej konferencii o sociálnom podnikaní na EF UMB v Banskej Bystrici budú úspešným absolventom kurzu odovzdané akreditované certifikáty MŠ SR.

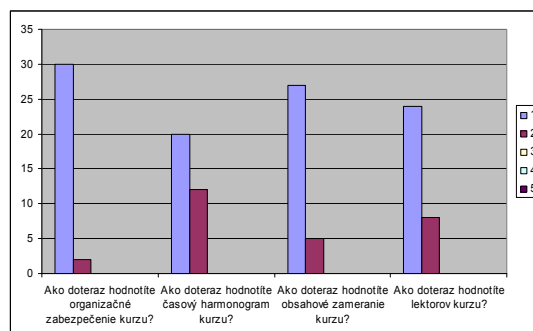
Začiatok kurzu

Ponukové listy kurzu boli zaslané vyše 70 predpokladaným záujemcom. Zo 42 prihlásených boli vybráni súčasní 32 účastníci: manažéri z domovov dôchodcov, domovov sociálnych služieb, neziskových organizácií, chránených dielní, občianskych združení, nadácií, úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, VÚC, ale aj z akciových spoločností, spoločností s ručením obmedzeným a SZČO. Okrem účastníkov z Banskobystrického samosprávneho kraja je tam zastúpenie aj z Bratislavského, Prešovského, Žilinského a Košického.

Priebeh kurzu

Začiatkom novembra na prebiehajúcom štvrtom sústreďení účastníci vyplnili anonymný dotazník pozostávajúci z desiatich otázok: dôvody prihlásenia na kurz, hodnotenie organizačného zabezpečenia, časový harmonogram, obsahové zameranie, lektorov kurzu, prínos kurzu, pripomienky a návrhy na organizovanie, odporúčenie na konkrétnych záujemcov o takýto kurz v budúcnosti.

Hodnotenie otázok známku 1 – 5 (1 = výborne, 5 = nevyhovujúco), najvyššie priebehy približuje nasledovný graf:

Kurz je podľa ďalších odpovedí pre všetkých účastníkov prínosom, takmer všetci majú záujem o podobné kurzy aj v budúcnosti, polovica by menovite vedela odporučiť ďalších záujemcov. Z otvorených otázok odcitujeme niektoré z odpovedí:

Niečo o kurze

Cieľovou skupinou sú manažéri v inštitúciách sociálnej sféry, manažéri obcí, miest a regiónov zodpovední za aktivity v oblasti sociálneho zabezpečenia, záujemcovia o sociálne podnikanie minimálne so stredoškolským vzdelaním.

Celkový rozsah kurzu je 240 hodín – z toho 140 vyučovacích hodín prednášok, seminárov, cvičení a tréningu; 20 hodín individuálneho projektovania v spolupráci s konzultantom a 80 hodín odbornej exkurzie a odbornej praxe.

Kurz začal sústreďením v dňoch 29. – 30. 6. 2007 a ďalej prebieha vždy prvý víkend (piatok a sobotu) v mesiaci, pričom výučba končí 2. 2. 2008.

Obsahové zameranie výučby:

1. Úvod do problematiky.
2. Nová sociálna politika, sociálna ekonomika a transformácia sociálnych služieb.
3. Chudoba a sociálna exklúzia.
4. Efektívne zabezpečovanie verejných služieb.
5. Sociálne podnikanie ako moderný nástroj sociálnej ekonomiky, sociálne podniky doma a zahraničí.
6. Environmentálny manažment.
7. Manažment sociálnych služieb a manažérstvo kvality služieb.
8. Fundraising, finančný manažment sociálnych služieb.
9. Administratívny manažment sociálnych služieb a sociálneho podnikania.
10. Marketing sociálnych služieb a sociálneho podnikania.
11. Riadenie ľudských zdrojov.
12. Interpersonálna komunikácia.
13. Supervízia.
14. Koučovanie.
15. Politika zamestnanosti vylučovaných skupín obyvateľstva, aktívne nástroje, typy sociálnych podnikov.
16. Tvorba a manažment projektov.
17. Chránené dielne ako špecifická forma sociálneho podniku.
18. Projekt sociálneho podniku od A po Z.
19. Manažment exkurzie a praxe.

Lektor kurzu Ing. Ďurian a jeho téma
Riadenie ľudských zdrojov

Sústredenie kurzu dňa 9. 11. 2007 o Riadení ľudských zdrojov

...aj táto strana pozorne počíva...

Spokojnosť garantky kurzu doc. Korimovej a lektora cez prestávku...

Spokojné sú aj organizátorky a lektorky kurzu Ing. Jakab...

... a Ing. Divičanová...

Otázka: Z akých dôvodov ste sa prihlásili na kurz?

Odpovede: „Rozšírenie vedomostí v danej oblasti; ...získať viac poznatkov a skúseností; ...mám záujem otvoriť chránenú dielňu a pracovať s ľuďmi. Kurz manažér sociálneho podnikania sa mi zdal najlepšou cestou ako získať vedomosti a zručnosti v tejto oblasti podnikania; ...na odporúčanie známych a za účelom získania nových poznatkov z oblasti sociálnych služieb; ...podporujem myšlienku celoživotného vzdelávania a tento kurz mi umožní lepši výkon mojej profesie; ...chut' vzdelávať sa a poznávať nové veci aj ľudí; ...už dlhšiu dobu sa zaujímam o sociálne podnikanie, v organizácii som vo funkcii manažéra – máme plán založiť sociálnu firmu; ...získať nové poznatky z manažérskej práce; ...získať nové poznatky a informácie, praktické skúsenosti odborníkov; ...záujem o tému sociálne podnikanie; ...získanie kontaktov, ďalšia spolupráca a osobný rast; ...dozvedieť sa viac o sociálnom podnikaní, sociálnom podniku, z dôvodu advokačných aktivít určitej cieľovej skupiny, ktorá pôsobením legislatívy v sociálnej oblasti sa dostala do pozície hmotnej núdze; ...môj záujem o všetko nové, nové pohľady na staré problémy, výmena skúseností, pracujem v chránenej dielni a ekonomika a manažment sú mojim každodenným „chlebičkom“ tretieho sektora; ...rada by som pracovala v sociálnej oblasti – teraz mením zamestnanie, takže verím, že mi bude tento kurz prínosom do ďalšej práce; ...doplniť si alebo rozšíriť možnosti podnikania v sociálnej oblasti...“

Otázka: Vaše pripomienky, návrhy k tomuto kurzu?

Odpovede: „Bez pripomienok; ...nie sú žiadne – organizácia super, prednášajúci veľmi kvalitní; ...nemám žiadne pripomienky, tento kurz je na vysokej organizačnej, obsahovej úrovni; ...som veľmi spokojná – prednášajúci sú odborníci – veľmi dobrá úroveň; ...som spokojná; ...pripomienky a námietky žiadne, alebo predsa – pre mňa zatiaľ najzaujímavejšie prednášky doc. Korimová a Ing. Čierna; ...zatiaľ mi vyhovuje v plnom rozsahu;...prijala by som viac priestoru na konzultácie; ...mohli byť častejšie stretnutia v mesiaci, aby sa skrátila celková doba trvania kurzu; ...v budúcnosti zamerať kurz časovo na pracovný týždeň; ...uvidel by som trochu viac študijných materiálov a praktických rád; ...viac sa zamerať na domovy dôchodcov, nakoľko sú tam ľudia v pokročilom veku a tým je ťažké vysvetľovať trhovú ekonomiku...“

hu;...prijala by som viac priestoru na konzultácie; ...mohli byť častejšie stretnutia v mesiaci, aby sa skrátila celková doba trvania kurzu; ...v budúcnosti zamerať kurz časovo na pracovný týždeň; ...uvidel by som trochu viac študijných materiálov a praktických rád; ...viac sa zamerať na domovy dôchodcov, nakoľko sú tam ľudia v pokročilom veku a tým je ťažké vysvetľovať trhovú ekonomiku...“

Otázka: Na čo by sa podľa Vás mali podobné kurzy ešte zamerať?

Odpovede: „Konkrétne fungovanie sociálneho podniku – praktické aplikácie a exkurzie; ...takéto kurzy by sa mali robiť častejšie nielen pre vedenie a sociálnych pracovníkov, ale aj iných zamestnancov zariadení; ...všetko o sociálnej ekonomike a projekty sociálnych podnikov; ...legislatíva; ...zmena legislatívy v sociálnej oblasti (sociálne poistenie, zákon o službách v zamestnanosti..., zákon o sociálnom podniku); ...projekty EÚ – ich tvorba a vypracovanie – ich vyhľadávanie, zapojenie sa, vyúčtovanie; ...viac na iné organizácie ako domovy sociálnych služieb a domovy dôchodcov; ...hlbšie zameranie na fungovanie chránených dielní; ...viac na praktické prípady a trochu aj na nejakú psychológiu a vzťahy k sociálne slabším skupinám; ...nadväzba k sociálnemu podnikaniu – všetko, čo nám môže pomôcť vylepšiť sociálne podnikanie a tým aj pomoc určitej skupine ľudí v spoločnosti, ktorá je na pomoc iných odkázaná alebo potrebná z hľadiska spoločenskej zodpovednosti a tvorby hodnôt pre ďalšiu generáciu; ...na praktické skúsenosti z tretieho sektora (prezentáciu vlastných skúseností ľuďmi z praxe); ...pre pracovníkov sociálnej sféry – na rôzne tréningové aktivity pri práci s problémovým klientom...“.

Ing. Katarína Jakab,
organizačný garant kurzu manažér sociálneho podnikania,
EF UMB

EUROATLANTICKÉ CENTRUM

Mimovládna organizácia Euroatlantické centrum v roku 2007 aj naďalej úspešne pokračovala vo zvyšovaní verejnej informovanosti, najmä mladej generácie, v oblasti medzinárodných vzťahov

a bezpečnostnej problematiky, podpore kvalifikovanej diskusie a výskumu. K dlhodobým projektom Euroatlantického centra, akými sú Jour Fixe, Debatný klub EAC, Exkurzie alebo ALIANTE pribudli aj dva významné odborné semináre.

JOUR FIXE

Diskusný program Jour Fixe, organizovaný v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre zahraničnú politiku a Konrad Adenauer Stiftung alebo aktuálne otázky teórie a praxe politiky a medzinárodných vzťahov, bol tento rok zahrnutý ako povinne voliteľný predmet do študijného plánu Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB. Sériu podujatí otvoril analytik SFPA Ivo Samson. Prednáška a následná diskusia na tému *Dohoda o jadrovom programe KLDK – ústupok či úspech?* vyvolala veľký ohlas u poslucháčov pre mimoriadny záujem o túto problematiku.

Vladimír Tarasovič z Centra pre európske a severoatlantické vzťahy hovoril 11. októbra 2007 o modeli tzv. globálnej dediny, o vývoji multikulturality v rámci Európskej únie, rovnako spomenul civilizačnú teóriu Samuela P. Huntingtona o vzniku konfliktov na hraniciach kultúrnych civilizácií v rámci témy *Je multikulturalita zdrojom konfliktov?*

O aktuálnosti energetickej problematiky vo svete zvyšujúceho sa záujmu o uhľovodíkové palivá zo strany nielen tradičných spotrebiteľov, ale aj zo strany prurdo sa rozvíjajúcich ekonomík, prijal pozvanie doc. Igor Kosír a svojou prednáškou vyvolal dynamickú diskusiu študentov.

Postavenie Slovenskej republiky v SZBP EÚ bola téma, na ktorú vystúpil dňa 25. októbra 2007 riaditeľ oddelenia SZBP EÚ Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky Peter Mišík, pričom priblížil fungovanie spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky Európskej únie.

Dňa 15. novembra 2007 sa uskutočnila prednáška s názvom *Ukraine after the elections: current situation and prospects for future*. Host', pán Oleksander Sergijevich Omelchuk, vedúci tímu poradcu ukrajinského prezidenta, analyzoval súčasnú politickú situáciu v krajine a načrtnol možné scenáre vývoja.

DEBATNÝ KLUB

Od septembra 2007 pokračuje Euroatlantické centrum v organizovaní Debatných klubov, ktoré majú za úlohu zvyšovať záujem a informovanosť študentov o aktuálne témy zahraničnej, ale i domácej politiky prostredníctvom neformálnych diskusií koordinovaných samotnými študentmi. Medzi témy, ktoré boli na týchto stretnutiach už prediskutované, patria *Slovensko-maďarské vzťahy*, *Pakistan* či *Prijatie eura*, na ktoré prijala pozvanie p. Mária Šimková z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

ALIANTE 2007

Štyri dvojčlenné tímy zo Slovenska sa v júli 2007 zúčastnili medzinárodného finále súťaže ALIANTE 2007 na britskej vojenskej základni Rheindahlen v Nemecku. Medzinárodné finále organizovala britská armáda, ktorá rozdelila súťaž do dvoch dní, počas ktorých súťažiaci museli prejsť dvadsiatimi náročnými kolami. Dvanásťdňovým programom zahŕňajúcim návštevu vojenských základní a iných atraktívnych miest v Spojených štátoch amerických bol adekvátnou odmenou za vynaloženú snahu finalistov. Naši finalisti,

ktorí obsadili 5. a 6. miesto boli zároveň prijatí štátnou tajomníčkou Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky Dianou Štrofovou a štátnym tajomníkom Ministerstva obrany Slovenskej republiky Jaroslavom Baškom. ALIANTE 2007 tak predstavuje jeden z najúspešnejších projektov Euroatlantického centra.

SLOVENSKO UKRAJINE

Tridsaťčlenná skupina univerzitných študentov, pedagógov, zástupcov médií a mimovládnych organizácií z rôznych častí Ukrajiny sa zúčastnilo šesťdenného seminára *Slovensko Ukrajine: Budovanie mostov k budúcim generáciám*, ktorý sa uskutočnil v júni 2007. Prostredníctvom odborných prednášok a diskusií s domácimi a zahraničnými expertmi boli poskytnuté účastníkom seminára komplexné informácie o význame a úlohách NATO, pôsobení SR v aliančných štruktúrach a integračnom procese SR. Jedným z cieľov seminára bolo prispieť k formovaniu verejnej mienky ukrajinskej spoločnosti v súvislosti s ambíciami Ukrajiny stať sa členským štátom NATO a EÚ.

NATO AND SECURITY AS A NECESSARY PART OF SLOVAK AND UKRAINIAN ACADEMIC STUDIES

Projekt pod názvom *NATO and Security as a Necessary Part of Slovak and Ukrainian Academic Studies*, ktorého sa v dňoch 14. – 16. novembra 2007 zúčastnili prevažne účastníci z ukrajinskej akademickej obce, bol organizovaný formou prednášok, diskusií, workshopov a okrúhlych stolov. Zároveň prehľbil spoluprácu medzi slovenskými a ukrajinskými akademickými inštitúciami, ktoré sa zaoberajú problematikou transatlantických a európskych vzťahov a bezpečnosti.

Barbora Gáborová
Euroatlantické centrum

Cielená jazyková a počítačová príprava študentov učiteľstva v SR

(Správa z projektu na PF UMB v Banskej Bystrici)

Schopnosti pracovať na počítači a ovládať niekoľko cudzích jazykov patria dnes medzi základné znaky gramotnosti občana Európy. Nakoľko hlavnými aktérmi šírenia gramotnosti každého človeka sú predovšetkým učitelia, je nevyhnutné, aby práve oni mali možnosť osvojiť si tieto spôsobilosti na úrovni, ktorá im umožní bezpečne a zodpovedne vzdelávať a svojím príkladom kvalitného profesionála vychovávať mladú generáciu. Ako vyplýva z rozsiahlych výskumných analýz (napr. D. Hanesová v rokoch 1995 – 2000), pedagogické fakulty dosť dlho zostávali v kvantite aj kvalite cudzojazyčného a čiastočne aj IKT vzdelávania. Tento problém, najmä problém dostatočnej cudzojazyčnej prípravy, sa týkal aj Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Nakoľko PF UMB patrí k vzdelávacím inštitúciám, ktoré si uvedomujú rastúce profesijné požiadavky na učiteľov, vyplývajúce z trendov medzinárodného trhu práce a zároveň z dokumentov európskych vzdelávacích inštitúcií, vyhľadávala možnosti ako vyplniť tento deficit nástojčivých požiadaviek, vyplývajúcich z praxe. Na podnet výzvy Ministerstva školstva Slovenskej republiky, podnecujúcej

systematické rozvíjanie šandardizácie počítačovej a jazykovej prípravy budúcich učiteľov v SR, PF UMB vypracovala projekt s názvom *Cielená jazyková a počítačová príprava budúcich učiteľov*. Projekt, schválený pod č. SOP LZ-2005/NP1-040, kód ITMS: 11230100436, je financovaný z Európskeho sociálneho fondu a začal sa riešiť v auguste 2006, pričom jeho riešenie je plánované na dva roky, t. j. do augusta 2008. V súčasnosti prebieha tretí zo štyroch semestrov, v rámci ktorých si budúci učitelia nefilologických predmetov zvyšujú svoje počítačové a jazykové zručnosti.

Hlavným cieľom tohto ESF projektu je práve zvyšovanie

kvality štúdia učiteľstva na PF UMB prostredníctvom programov odborného vzdelávania, zameraného na rozvoj kľúčových kompetencií, konkrétne počítačovej a cudzojazyčnej spôsobilosti budúcich učiteľov. Do cieľovej skupiny patria okrem študentov učiteľského smeru aj vysokoškolskí pracovníci PF UMB. Projekt *Cielená jazyková a počítačová príprava budúcich učiteľov*, spadajúci do sektorového operačného programu Ľudské zdroje, rieši vytýčené ciele v rámci zvyšovania kvalifikačného potenciálu a adaptability zamestnancov a osôb vstupujúcich na trh práce (Priorita č. 3), na základe opatrenia 3.1, t. j. so snahou o prispôbenie odbornej prípravy a vzdelávania požiadavkám spoločnosti založenej na vedomostiach.

Špecifické ciele projektu:

- poskytnúť cieľovej skupine podporu, rozširovanie a zdokonaľovanie ich základnej počítačovej gramotnosti a jazykovej vybavenosti;
- kvalifikovať študentov učiteľského smeru na úroveň ECDL (European Computer Driving Licence) v IKT a na úroveň B1 (podľa šesťúrovňovej stupnice európskeho dokumentu Common European Framework for Languages v anglickom jazyku – ide o tretiu úroveň);
- zlepšiť úroveň aj obsah poskytovaného vzdelávania na všetkých stupňoch škôl a zabezpečiť väčšiu flexibilitu pedagogických zamestnancov pri zmenách metód a potrieb vo vyučovaní.

Z procesuálneho hľadiska projekt prebieha ako súhrn nasledujúcich aktivít:

- personálna špecifikácia cieľovej skupiny;

- monitoring IT vedomostí;
- úprava osnov a tvorba študijných manuálov;
- realizácia jednotlivých IT a jazykových školení;
- zostavenie hodnotiacich kritérií a príprava na certifikačný proces;
- absolvovanie certifikačných skúšok ECDL a anglického jazyka B1.

Okrem priamej výučby, individuálnych konzultácií a testovacích procesov sa projekt zameriava aj na dôležitý proces akreditácie programu výučby s názvom „Eurolingua English“ (čiastočne už odborného) anglického jazyka na úrovni B1 Európskeho referenčného rámca. O medzinárodný certifikát v oblasti cudzích jazykov na vysokých školách sa bude PF UMB v rámci tohto projektu uchádzať v akreditovanom centre UNICert@LUCE v Bratislave – Inštitúte pre akreditáciu programov odborných cudzích jazykov na vysokých školách

Skúšky a udeľovanie certifikátov ECDL a UNICert® budúci učiteľom v rámci tohto projektu by sa malo na PF UMB realizovať v apríli až júni 2008. Po úspešnom ukončení projektu s podporou ESF grantu, v čo jeho riešitelia pevne dúfajú a o čom svedčí jeho doterajší priebeh, bude môcť PF UMB nasledujúce roky po jeho ukončení realizovať svoje ďalšie plány. Malo by ísť o prehlbenie zručností získaných v tomto projekte, a síce

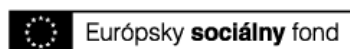
konkrétne o vypracovanie a akreditáciu ďalších dvoch stupňov znalostí odborného cudzieho jazyka (v rámci UNICert®u – úroveň II a III) a rozšírenie ponuky o ďalšie výberové predmety, umožňujúce študentom učiteľských odborov získať kvalifikáciu, porovnateľnú s ostatnými krajinami EÚ.

Doc. PaedDr. Dana Hanesová, PhD.

*Koordinátor projektu PF UMB
dhanesova@pdf.umb.sk*

Projekt je podporený v rámci SOP IZ spolufinancovaného z Európskeho sociálneho fondu. Riadiacim orgánom zodpovedným za realizáciu balíka pomoci je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Sprostredkovateľským orgánom je Ministerstvo školstva SR. Bližšie informácie nájdete na www.esf.gov.sk

„Európsky sociálny fond pomáha rozvíjať zamestnanosť podporovaním zamestnanosti, obchodného ducha, rovnakých príležitostí a investovaním do ľudských zdrojov“.

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou.

Týždeň vedy a techniky na Slovensku 2007 alebo Je veda potrebná?

V dňoch 12. až 18. novembra 2007 si Slovensko opäť raz pripomenulo význam vedy v živote človeka i spoločnosti a zamyslelo sa nad perspektívami ich rozvoja do roku 2015. Jeho záver sa 18. novembra niesol v slávnostnom duchu. V historickej budove Národnej rady SR na Župnom námestí v Bratislave sa konal slávnostný galavečer spojený s udeľovaním prestížnych ocenení **„Cena podpredsedu vlády a ministra školstva SR za vedu a techniku“**. S cieľom podporiť rozvoj vedy a techniky na Slovensku podpredseda vlády a minister školstva, prof. Ing. Ján Mikolaj, CSc., udeľoval ceny v 4 kategóriách: osobnosť vedy a techniky, vedecko-technický tím roka, celoživotné zásluhy v oblasti vedy

a techniky a osobnosť vedy a techniky do 35 rokov. Prijemným spštením večera bolo vystúpenie slovenského speváka Berca Balogha a jeho tanečníci.

Súčasťou slávnostného podujatia bolo aj odovzdávanie cien za publicistickú súťaž s názvom *Je veda potrebná?*, ktorá prebiehala od 24. septembra do 22. októbra 2007. Súťaž bola určená žiakom stredných škôl a študentom vysokých škôl všetkých stupňov vysokoškolského vzdelávania s cieľom zvýšiť ich záujem, ako aj záujem celej spoločnosti o vedu a techniku. Príspevky hodnotila odborná komisia zložená zo zástupcov Ministerstva školstva SR a zástupcov partnerov publicistickej súťaže. Členovia komisie

ocenili vysokú odbornú úroveň všetkých príspevkov a povzbudili mladých autorov k ďalšej tvorbe a hlbšiemu záujmu o vedu.

Dobré meno Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici na tomto prestížnom podujatí obhájila **študentka doktorandského štúdia na Ekonomickej fakulte Mgr. Gabriela Elexová**, ktorá získala ocenenie v kategórii študentov vysokých škôl. S príspevkom **„Veda – kľúč k budúcnosti“** obsadila 2. miesto. Získala diplom a vecné ceny, no najväčšou odmenou bolo nepochybné morálne ocenenie jej úsilia.

*PhDr. Marián Kika
Ekonická fakulta UMB*

Týždeň vedy na Ekonomickej fakulte UMB

Od roku 2004 sa Slovensko ako členská krajina Európskej únie každoročne zapája do *Európskeho týždňa vedy a techniky*. V priebehu jedného novembrového týždňa si pripomína, akú dôležitú úlohu zohráva veda a technika v živote človeka, ale aj v raste a prosperite krajiny, v ktorej žije. Pri tejto príležitosti Ministerstvo školstva SR v spolupráci so svojimi partnermi a médiami už tradične pripravuje súbor rozmanitých aktivít a podujatí so spoločným cieľom – oboznámiť širokú verejnosť s úsilím a výsledkami vedeckovýskumných pracovníkov, oceniť zásluhovosť ich práce a poukázať na jej nezastupiteľnú rolu v spoločnosti.

Tento rok pripadol *Týždeň vedy a techniky na Slovensku* na dni 12. až 18. novembra. Po slávnostnom otvorení podpísaním vlády SR a ministrom školstva prof. Ing. Jánom Mikolajom, CSc., v úvodný deň nasledovalo odovzdávanie cien za výtvarnú súťaž pre žiakov základných škôl a osemročných gymnázií na tému *Veda a ja*. Problematike perspektív rozvoja slovenskej vedy a techniky do roku 2015 bola venovaná národná konferencia v priestoroch Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Týždeň venovaný vede vyvrcholil v piatok 16. novembra slávnostným galavečerom pri príležitosti udeľovania *Ceny podpredsedu vlády a ministra školstva Slovenskej republiky Jána Mikolaja za vedu a techniku pre rok 2007* spojeným s odovzdávaním cien za publikačnú súťaž pre žiakov stredných škôl a študentov vysokých škôl s názvom *Je veda potrebná?*

Do organizácie *Týždňa vedy a techniky na Slovensku 2007* sa aktívne zapojila aj Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Centrum rozvoja doktorandov v spolupráci s UNI2010 a jednotlivými katedrami pripravilo súbor zaujímavých aktivít s úmyslom poukázať na potrebu efektívneho prepojenia vedy a praxe. Cieľom prednášok, seminárov a workshopov pod vedením skúsených odborníkov z praxe bolo

priblížiť vedu študentom všetkých stupňov štúdia, ukázať im, že veda nepatrí iba do výskumných ústavov a laboratórií a upozorniť ich na možnosti využitia nadobudnutých teoretických poznatkov v praktickom živote.

Týždeň vedy na EF UMB slávnostne otvorila prodekanka pre vedeckovýskumnú činnosť prof. Ing. Ľubica Švantnerová, PhD., za prítomnosti dekanov fakulty prof. Ing. Márie Uramovej, PhD., 12. novembra v priestoroch auly Rotunda. Po úvodných slovách, venovaných významu vedy a potrebe prepojenia univerzít s praxou, nasledovala diskusia s Ing. Alexandrom Cimbalákom, riaditeľom spoločnosti ACE Enterprise Slovakia a laureátom ocenenia *Začínajúci podnikateľ roka 2006*. V prvej časti nazvanej *Moja cesta k úspechu* porozprával študentom o svojich podnikateľských začiatkoch, pozitívnych i negatívnych skúsenostiach, ako aj prekážkach a úspechoch, ktoré ho na tejto ceste postretli. V druhom bloku diskutoval so študentmi na tému *Ako začať podnikat?* Napriek tomu, že workshop bol určený predovšetkým študentom ekonomiky a manažmentu podniku, stretol sa s mimoriadne pozitívnym ohlasom študentov a vedec-kých pracovníkov rôzneho odborného zamerania.

13. novembra 2007 poctil Ekonomickú fakultu svojou prítomnosťou i Ing. Ladislav Monček, vedúci odboru cestovného ruchu a kultúrneho dedičstva Banskobystrického samosprávneho kraja, aby študentov oboznámil so stratégiami rozvoja cestovného ruchu v kraji. Ďalší seminár venovaný problematike využitia štrukturálnych fondov EÚ na regionálny rozvoj Slovenska sa uskutočnil za účasti Ing. Štefana Repka, riaditeľa Krajskej rozvojovej agentúry v Banskej Bystrici. Študentom odboru verejná ekonomika a služby bola určená prednáška Ing. Márie Filipovej, vedúcej odboru starostlivosti o obyvateľa na Mestskom úrade v Banskej Bystrici, ktorá charakterizovala hlavné trendy poskytovania sociálnej starostlivosti v meste.

V priebehu celého týždňa sa konali aj viaceré sprievodné akcie, medzi nimi aj týždenné otvorené dvere v Centre rozvoja doktorandov pri Ekonomickej fakulte UMB. Snahou bolo umožniť študentom i zamestnancom fakulty, ako aj širokej verejnosti, oboznámiť sa s činnosťou Centra a ponukou jeho služieb pre súkromnú i verejnú sféru. Všetky podujatia a aktivity v priebehu *Týždňa vedy* organizované na pôde Ekonomickej fakulty sa stretli s obrovským záujmom a prebehli vo veľmi príjemnej a uvoľnenej atmosfére. Študenti mali možnosť získať odpovede na svoje otázky, mnohí z nich možno aj inšpiráciu pre svoje budúce kariérne smerovanie.

Mgr. Gabriela Elexová
Centrum rozvoja doktorandov
Ekonomická fakulta UMB

Národný konvent o budúcnosti Európskej únie 2007 Reformná zmluva a inštitucionálna reforma EÚ

Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB prevzala organizačné vedenie projektu *Národný konvent o budúcnosti Európskej únie 2007*. V rámci plánovaných stretnutí sa konalo dňa 4. septembra 2007 na pôde Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB prvé stretnutie Národného konventu v podobe okrúhleho stola na tému *Reformná zmluva a inštitucionálna reforma EÚ*. Ako diskusné okruhy boli ur-

čené: zhodnotenie doterajšieho vývoja inštitucionálneho vývoja EÚ; demokratický deficit – ako priblížiť rozhodovanie v EÚ jej občanom; prínosy reformnej zmluvy k zvyšovaniu rozhodovacej váhy malých štátov v EÚ a posledným bodom boli implikácie pre Slovenskú republiku.

Medzi účastníkmi boli okrem iných zástupcovia z Ministerstva zahraničných vecí SR, pán Pavol Hamžík, Oľga Algayevová, za inštitúciu zastúpenia Európskeho

parlamentu v Slovenskej republike páni Roman Schonweiser a Robert Hajšel, za Úrad vlády SR sa diskusie zúčastnili páni Pavel Holík a Peter Baláž. Univerzitu Mateja Bela okrem iných reprezentovali prorektor prof. Stanislav Holec, dekan FPVaMV prof. Peter Kulašik, prodekan FPVaMV doc. Peter Terem a prof. Koloman Ivanička.

Po odznení odborných príspevkov zo strany odborníkov na danú problematiku

prebehla diskusia, z ktorej vyšli nasledovné závery:

V prvom rade vyjadrili účastníci diskusie základné stanovisko – uvítali snahy EÚ o prijatie reformnej zmluvy. Zdôraznili však obavy z ideologizácie demokracie. Postavili si otázku demokratizačného procesu a možnosti jeho rozširovania. Problémom naďalej zostáva, do akej miery na to zareaguje aj občan. Odpoveď na túto otázku a hlavne cieľom reformnej zmluvy vo vzťahu k inštitúciám EÚ je ich legitimita, nie demokratizácia. Za najdôležitejší element akéhokoľvek rokovania, ktoré má byť úspešné, považujú politické elity, no výstrahou zostáva zlyhávajúce politických elít. Ako základný problém diskutujúci postavili priblíženie technic-

kej otázky reformy inštitúcií občanovi, kde smerovala výzva práve na premyslenú komunikačnú stratégiu SR a dôraz na jej koordinovanú podobu.

Zhoda nastala v otázke plného rešpektovania júňového mandátu na rokovaníach o reformnej zmluve zo strany predstaviteľov vlády SR, ako aj EP aj EK. Práve reformná zmluva z pohľadu EP prispeje k demokratizácii EÚ najmä rozšírením spolurozhodovacej procedúry o ďalšie oblasti. Preto je dôležité dodržiavať súlad postojov inštitúcií SR pri informačnej kampani o reformnej zmluve. Diskutujúci tu zdôraznili potrebu, aby informačná kampaň vychádzala z obojsmernej diskusie medzi občanom a inštitúciami SR. Ako základný problém tejto diskusie s občan-

mi zostáva otázka, ako zvýšiť motiváciu občana SR aktívne sa zapájať do diskusií na integračné a celoeurópske témy.

Kľúčovým prvkom pri schvaľovaní budúcej reformnej zmluvy v SR bude Národná rada SR, preto už teraz je potrebné sústrediť sa na ňu z hľadiska presadenia priechodnosti zmluvy v tomto zákonodarnom orgáne.

Tieto závery, ako aj závery všetkých plánovaných stretnutí v rámci projektu Národného konventu budú predložené v ucelenej podobe decíznym orgánom, ktorým by mali pomôcť pri ich rozhodovaní.

Jaroslav Ušiak

Prednáškovo-tréningový cyklus amerických lektorov z Regent University, Virginia Beach, Virginia, USA na Katedre etiky a aplikovanej etiky FHV UMB

V dňoch 8. a 9. októbra sa na Katedre etiky a aplikovanej etiky FHV UMB konal prednáškovo-tréningový cyklus amerických lektorov Dr. Roberta Brutona a Patricii Bruton z Regent University, Virginia Beach, Virginia, USA, na tému *Developing Ethical Leaders for the 21st Century*. Tréningový cyklus bol urč-

ný pre študentov, doktorandov a spolupracovníkov Katedry etiky a aplikovanej etiky. Cieľom bolo poukázať na potrebu výchovy a vzdelávania etických lídrov pre organizácie 21. storočia.

Hlavné problémové okruhy tvorili nasledovné témy:

- Learning to Lead More Effectively
- The Ethical Dimensions of Leadership
- The Heart, Character & Motives of a Leader
- The Interpersonal Style of a Leader
- Developing Personal Effectiveness.

Študenti a doktorandi Katedry etiky a aplikovanej etiky FHV svojim aktívnym prístupom prispeli k vytvoreniu tvorivej atmosféry, kde sa cez prezentovanú teóriu a jej praktické precvičenie (tréning) dospelo k záverom o potrebe implementácií etických prvkov a štandardov do oblasti vedenia ľudí. Svoj záujem o danú problematiku študenti a doktorandi prejavili aj tým, že mnohí z nich nadviazali bližšie pracovné kontakty s prednášajúcimi a ostaní i naďalej spolu v kontakte.

Dr. Robert W. Bruton má bohaté praktické skúsenosti v oblasti etického vedenia ľudí (the ethics of leadership). Niekoľko rokov pôsobil na vedúcich pozíciách ako viceprezident a riaditeľ spoločností Wawa, Inc., Great Eastern Management Company, Inc., Commercial Properties, United Dominion Realty Trust, Inc.

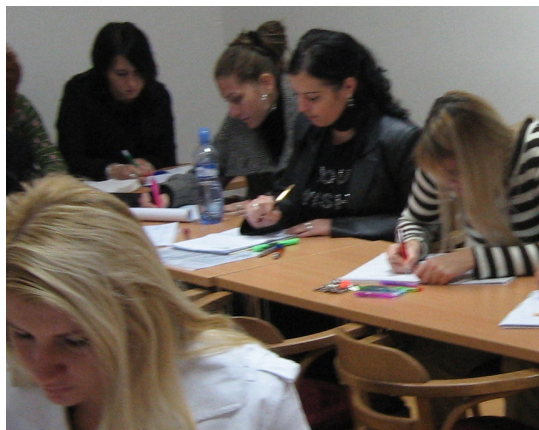

Od roku 1972 pôsobil na vzdelávacích inštitúciách univerzitného charakteru, Tidewater Community College, St. Leo College, Old Dominion University, Regent University, Virginia Commonwealth University, the University of Virginia and John Tyler Community College ako asistent profesora a zároveň vykonával poradenskú prax v oblasti podnikania.

Patricia Brutonová pôsobí od druhej polovice 70. rokov v oblasti poradenstva – ako viesť dobrý život. Má založenú súkromnú poradenskú prax, ktorej aktivity presahujú pôsobenie len na americkom kontinente. Od roku 1998 sa zamerala na poradenstvo v krajinách strednej a východnej Európy (Slovensko, Bulharsko, Ukrajina).

Nadviazanie spolupráce s uvedenými lektormi sa uskutočnilo počas stáže, ktorú som absolvovala od 18. 1. do 24. 2. 2007 na Jepson School of Leadership Studies, University of Richmond, Richmond, Virginia USA v rámci doktorandského štúdia v odbore etiky na Katedre etiky a aplikovanej etiky FHV UMB. Stáž bola zameraná hlavne na štúdium problematiky organizačnej etiky.

Na prvom pracovnom stretnutí, ktoré sa uskutočnilo 22. 2. 2007 som nadviazala prvý osobný kontakt, kde sme sa vzájomne oboznámili s našimi aktivitami a zároveň som predstavila činnosť a zameranie našej katedry. Od tohto stretnutia sme ostali s lektormi v e-mailovom kontakte a opäť sme sa osobne stretli pri mojej druhej pracovnej návšteve Richmondu v júni 2007. Táto pracovná cesta do USA bola spojená s účasťou na 2nd International Conference - Globalization and Good Corporation, Zicklin School of Business, Baruch College, The City University of New York, ktorá bola výsledkom mojej stáže na Jepson School of Leadership Studies, University of Richmond, Richmond, VA, USA a veľmi dobrej spolupráce s profesorkou Joanne B. Ciullou, Jepson School of Leadership Studies, ktorá ma počas

celej stáže viedla, a jej kolegom zo Zicklin School of Business, Baruch College, The City University of New York.

Pri tejto návšteve sme na základe diskusií na našej katedre dohodli konkrétne podmienky možnej realizácie daného prednáškovo-tréningového cyklu, ktorého realizácia mala u študentov, doktorandov a členov katedry pozitívny ohlas.

Bolo nám čťou na Katedre etiky a aplikovanej etiky FHV UMB privítať zahraničných hostí, Roberta W. Brutona a Patriciu Brutonovú. Veríme, že tento náš prvý kontakt v oblasti prednáškovo-tréningových cyklov budeme ďalej rozvíjať v podobe úspešnej spolupráce.

PhDr. Zuzana Šimoniová
Katedra etiky a aplikovanej etiky
Fakulta humanitných vied UMB

Eduard Kukan o postavení Slovenskej republiky v Európe a vo svete

Na pozvanie vedenia Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB vystúpil v novembri na jej pôde exminister zahraničných vecí a súčasný poslanec NR SR Eduard Kukan s prednáškou na tému *Súčasná postavenie Slovenska v Európe a vo svete*. V úvode vyzdvihol úspešné slovenské predsedníctvo v Bezpečnostnej rade OSN, ako aj celkové dvojročné pôsobenie slovenskej diplomacie a Slovenska ako nestáleho člena Bezpečnostnej rady OSN. Eduard Kukan zdôraznil úsilie a kvalitu sloven-

skej diplomacie pri uchádzaní sa Slovenska o tento významný post. Vyjadril sa aj k postaveniu Slovenska v rámci Európskej únie, pričom EÚ v tejto súvislosti označil za „skupinu meniacich sa koalícií“, z čoho pre SR (ako menšiu krajinu) vyplýva výrazná potreba spojencov v zahraničí. Členstvo Slovenska v EÚ podľa neho

nie je konečným cieľom a treba využiť možnosti, ktoré EÚ ponúka aj vzhľadom na získavanie finančných prostriedkov z rôznych projektov EÚ. „Sme hráčom na scéne EÚ a svetovej politiky“, tvrdí pán Kukan, zároveň však dodal, že sa treba vedieť presadiť.

Pán exminister vo svojom prejave neobišiel ani oblasť zahraničnej

politiky súčasnej vlády. Za „dobrý ťah“ označil vymenovanie p. Kubiša za ministra zahraničných vecí SR. Zároveň však vyslovil výhrady k súčasnej zahraničnej politike tzv. štyroch svetových strán, nakoľko si myslí, že nedefinuje priority Slovenska v tejto oblasti. K snahe súčasnej vlády o užšiu spoluprácu s Ruskom poznamenal, že vzťahy Slovenska s touto krajinou boli vždy „vybalancované“. Slovensko podľa neho nemôže mať také privilegované vzťahy s Ruskom ako

s USA, pretože USA je naším strategickým partnerom v rámci NATO.

Na záver svojho prejavu p. Kukan spomenul výrazný úspech slovenskej diplomacie na Balkáne a pozitívne zhodnotil, že slovenská diplomacia má svoje „konkrétne tváre“ a vie formulovať a presadzovať názory, ktoré sú pre Slovensko prospešné.

Keďže vystúpenie p. exministra vyvolalo u študentov veľký záujem, čoho dôkazom bolo aj množstvo otázok, ktoré študenti p. Kukanovi adresovali, dúfame, že ho na fakulte už čoskoro opäť privítame. Napokon sám zdôraznil, že sa na fakultu veľmi rád vracia.

Martina Pikulová
FPV a MV UMB

Študenti FPVaMV UMB v Európskom parlamente

V dňoch 24. – 26. októbra 2007 zorganizovala Katedra medzinárodných vzťahov Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB v spolupráci s kanceláriou poslankyne Európskeho parlamentu Moniky Flašíkovej-Beňovej exkurziu do sídla Európskeho parlamentu v Strasbourgu (Francúzsko). Jedinečnú príležitosť bližšie sa oboznámiť s fungovaním tejto inštitúcie EÚ v praxi mohlo využiť až 31 študentov a mladých pedagógov z fakulty. Exkurzia umožnila

nahliadnúť takpovediac „do kuchyne“ európskej politiky a bola určite prínosom pre každého študenta medzinárodných vzťahov, ktorý sa v rámci štúdia zaoberá aj otázkami európskej integrácie. Zaujímavou súčasťou programu bolo určite aj stretnutie a diskusia s poslankyňou Európskeho parlamentu Flašíkovou-Beňovou, účasť na plenárnom zasadnutí a hlasovaní či prehliadka reprezentačných priestorov budovy Európskeho parlamentu. Účastníci určite ocenili, že po skončení oficiálneho programu ostal čas

aj na prehliadku historického centra Strasbourgu a nadýchanie sa jedinečnej atmosféry tohto mesta na francúzsko-nemeckých hraniciach, ktoré má svoje významné miesto aj v európskych dejinách.

PhDr. Erik Pajtinka

Ďalší manažéri kvality z Ekonomickej fakulty UMB

Ekonická fakulta UMB, druhá najstaršia fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, mala 31. októbra 2007 malú slávnosť. Dekanka fakulty prof. Ing. Mária Uramová, PhD., a odborná garantka kurzu Ing. Helena Čierna, PhD. odovzdali účastníkom kurzu *Manažér kvality* certifikáty kvality.

Kurz sa konal v spolupráci s SGS Slovakia, spol. s r.o., Košice a pod odborným gestorstvom Katedry ekonomiky a manažmentu podniku EF UMB pre študentov fakulty. V Banskej Bystrici sa kurzu zúčastnilo celkovo 45 študentov štvrtého a piateho ročníka všetkých študijných odborov, ktorí už mali absolvované predmety z oblasti kvality, ako sú manažérstvo kvality, manažérstvo kvality služieb, ekonomika kvality, resp. nástroje zabezpečovania kvality a interné audity kvality. Kurz sa konal v dňoch 27. až 29. septembra 2007 v Banskej Bystrici v rozsahu 24 hodín. Obsahom kurzu bolo formou prednášok a formou riešenia prípadových štúdií vysvetliť princípy kvality a princípy

zavedenia systému kvality do organizácie, vrátane mapovania procesov. Spostením kurzu bolo spracovanie procesnej mapy pre konkrétnu organizáciu.

Študenti, úspešní absolventi kurzu, po vyhodnotení záverečného testu získali osvedčenie *Manažér QMS* v zmysle ISO 9001:2000, ktorý ich oprávňuje zavádzať systémy manažérstva kvality v podnikoch a organizáciách Slovenskej republiky. Ich uplatnenie na trhu práce oproti iným študentom sa stáva ďaleko širšie a flexibilnejšie.

Piatim študentom EF UMB, absolventom kurzu Manažér kvality, bola ponúknutá možnosť zúčastniť sa, v rámci Svetového

dňa kvality, medzinárodnej konferencie *Kvalita procesov – kľúč k úspechu*, ktorá sa konala v dňoch 20. až 21. novembra 2007 v Žiline. Bola to pre nich jedinečná príležitosť osobne sa stretnúť s odborníkmi z oblasti kvality, ako je napr. prof. Ing. Jaroslav Nenadál, PhD. z VŠB Ostrava, ktorý je autorom mnohých knižných publikácií z oblasti riadenia procesov, zavádzania systémov manažérstva kvality a ekonomiky kvality.

Ing. Helena Čierna, PhD.
predstaviťka manažmentu pre kvalitu EF UMB

Úspech leteckých modelárov UMB

Na pôde našej univerzity pôsobia rôzne záujmové skupiny, a jednou z nich sú aj leteckí modelári, pôsobiaci pri Katedre techniky a technológií na FPV. Peter Krpelán pracuje na katedre ako technický pracovník a pôsobí dlhé roky v modelárskom krúžku. Svoje zručnosti preukázal 4. augusta 2007 na Dobšinskom kopci na 1. majstrovstvách Slovenska polomakiet vetroňov XXL (rozpätie krídel nad 4 m), kde sa stal majstrom Slovenska. V dňoch 13. – 15. 8. 2007 sa zúčastnil celoeurópskeho zrazu modelárov v Bielsko-Biala v Poľsku, kde sa zišlo 130 pilotov z celej Európy.

Blahoželáme k úspechu !

Ing. Fedor Lepiš, CSc.

Rusko - francúzsko - slovenský dialóg kultúr so študentmi EKŠaSJ

Katedra európskych kultúrnych štúdií a slovanských jazykov (KEKŠaSJ) Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici má už tradične dobrú spoluprácu so Štátnou vedeckou knižnicou Banská Bystrica (ŠVK).

Dňa 19. novembra 2007 približne 90 študentov katedry s tromi pedagógmi strávili užitočné dopoludnie v jej histórii dýchajúcich priestoroch, aby sa dotkli reality, roky skrývanej a zatracovanej.

Na začiatku bola myšlienka ruských imigrantov zbierať a archivovať materiály, ktoré predstavujú literárne a historické dedičstvo zahraničia. Na rôznych miestach sveta tak vznikli významné inštitúcie – archívy, múzeá, knižnice. Výrazný podiel na záchrane tohto kultúrneho dedičstva sa spája s menom A. I. Solženicyn. Veril, že časy komunizmu pominú ešte v jeho storočí, a to dávalo nádej ruským imigrantom, ktorí sa vždy hlásili ku svojim koreňom. V roku 1990 sa uskutočnila prvá veľká výstava ruského

vydavateľstva v zahraničí – YMCA Press. Riaditeľom tohto vydavateľstva bol N. Struve, s ktorým spomínané dopoludnie strávili študenti KEKŠaSJ.

Profesor Struve prednášal na parížskej Sorbone dejiny ruskej literatúry. Vďaka nemu vznikla v Moske Knižnica fondu „Русское зарубежье“, ktorej zakladateľom sa stali „YMCA Press“ a Ruský kolektívny fond A. Solženicyna za veľkej podpory mesta.

Slávnostné otvorenie knižnice sa konalo v roku 1995. Už za niekoľko rokov získala reputáciu nielen v Moskve, ale aj za hranicami, teda aj na Slovensku.

Z jej fondu dostala ŠVK, konkrétne jej Ruské centrum, do daru knižné skvosty, ktoré sme prezentovali študentom študujúcim ruské kultúrne štúdiá i ruský jazyk a kultúru.

Po prehliadke výstavy knižného daru sme prostredníctvom video-prezentácie sa zoznámili s históriou a smerovaním vydavateľstiev a knižnice.

Nasledovala diskusia, ktorú moderátorsky riadil dr. Dušan Jarina – vedúci Ruského centra.

Vzácných hostí okrem profesora Struveho sprevádzala dr. O. Lauková, riaditeľka ŠVK. Vedúca katedry EKŠaSJ predstavila ruským hosťom – vedúcej oddelenia medzinárodnej spolupráce spomínanej knižnice Svetlane Nikolajevne Dubrovinovej a koordinátorku programu Tatiane Vladislavovne Borovinskej – študijný program európske kultúrne štúdiá, jeho zameranie, perspektívy a obsah, ako aj prítomných študentov.

Čo ostalo nedopovedané na oficiálnom stretnutí, malo pokračovanie pri slávnostnej večeri v neformálnom rozhovore. Ruskí hostia sa živo zaujímali o kultúrne dianie na Slovensku. Lúčili sme sa s nádejou na spoluprácu a udržanie osobných kontaktov.

PaedDr. Helena Bálintová, PhD.
vedúca KEKŠaSJ FHV UMB

O návrate márnوترatných synov a dcér

(Zamyslenie sa v predvianočnom čase)

Motto: „*Ked' odbije naša posledná hodina, bude to naša nevýslovná radosť: uvidieť Toho, ktorého sme vo svojej práci mohli len tušiť.*“

Carl Fridrich Gauss

Matematika sa tradične radí k prírodným vedám, no výrazne sa od nich odlišuje charakterom svojho predmetu. Kým prírodné vedy zvyčajne skúmajú nejakú oblasť javov reálneho sveta bezprostredne, vzťah matematiky k realite je „sprostredkovaný“. Predmet matematiky sa nenachádza priamo v reálnom svete – matematika skúma ideálne objekty (číslo, bod, priamka, integrál,...), ktoré existujú iba v našej myslí. Skúmaním ideálneho matematického sveta však možno dospieť k pozoruhodným poznatkom, ktoré nám vypovedajú veľa aj o javoch reálneho sveta alebo ich môžeme na tieto javy aplikovať.

Čistá matematika (v porovnaní s tzv. aplikovanou) je v skutočnosti umením. Umením, ktoré na rozdiel od umenia hudobného a výtvarného, ku ktorým má blízko, pracuje s myšlienkami. Význam čistej matematiky pre spoločnosť možno vnímať predovšetkým v „kultivácii myslenia“ – a to má pre spo-

ločnosť nespochybniteľný význam. Tak ako škola učí základom hudobného či výtvarného umenia, matematika na školách učí základom „myšlienkového umenia“. Od nižšej úrovne základov tohto umenia na základnej škole až po vysoký stupeň rozvinutia umeleckých myšlienkových schopností napríklad na vysokej škole orientovanej na matematiku. A na úrovni najvyššej profesionálnym umelcom-hudobníkom odpovedajú profesionálni matematici vo výskumných ústavoch a na univerzitách, ktorí „komponujú matematiku“ podobne ako sa komponuje hudba. Pekná matematika je skutočne ako hudobná symfónia. Obe majú ten istý božský pôvod. Akurát, že matematická symfónia má v porovnaní s hudobnou tradične menšie publikum.

Pozrime sa trochu do dejín. Prví matematickí umelci pracovali v čisto kresťanskom rámci. Verili, že inteligentný Boh stvoril svet, ktorý sa dá pochopiť. Časť tejto pochopiteľnosti spočíva v tom, že je prístupný matematickej formulácii. Matematika bola chápaná ako základná konštrukcia, na ktorej Boh stvoril svet.

Prijatie pytagorejsko-platónskej filozofie postupne prinášalo prvky, ktoré s biblickým pohľadom na svet neboli zlučiteľné. Matematické vzťahy začali byť predkladané ako najistejší a najskutočnejší vzťah sveta. Prírodný zákon, fungujúci na základe presne vymedzenej matematickej nutnosti začal byť považovaný

za napoly nezávislú príčinu, ktorú nemôže zmeniť ani Boh. Nakoniec svet začal byť chápaný ako obrovský stroj, ktorý možno zredukovať na hmotu v pohybe a ktorý funguje prostredníctvom síl vyjadriteľných matematickými výrazmi. Božia úloha v riadení tohto sveta-stroja sa zmenšovala, až sa predstava Boha začala javiť ako v podstate nedôležitá a ľahko postrádateľná.

K obdobnému vývoju došlo v teórii poznania a vede vôbec. V dobe vedecko-technickej revolúcie bola spoľahlivosť ľudského poznania zakotvená vo viere, že Boh stvoril ľudstvo k svojmu obrazu, aby odrážalo jeho rozumnosť. Úspech matematického prístupu k vede bol však tak opojný, že západní intelektuáli prestali mať pocit, že potrebujú nejakú vonkajšiu záruku poznania. Samotnú matematiku a z nej odvodenú axiomatickú metódu považovali za nezávislé prostriedky k získaniu nepochybného, spoľahlivého poznania. Vyzdvihli ľudský rozum ako samotnú silu schopnú poznať konečnú pravdu. Matematika ako koruna ľudského rozumu bola v podstate uctievaná ako modla.

Autonómny ľudský rozum potom obrátil svoju pozornosť na všetky oblasti vedy a ľudského bádania, odhodlaný odmietnuť všetko, čo považoval za „nerozumné“. Takto bolo oseemnásť storočie nazývané „vekcom rozumu“. Kresťanstvo samé bolo postavené pred tribunál rozumu a odsúdené. Prírodný zákon, definovaný ako matematická nutnosť, učinil Božie zázraky nemožnými a uprel ľudským bytostiam slobodu i morálnu zodpovednosť – stali sa iba „kolieskami“ v mechanistickom svete. Biblia, pretože učí tieto predstavy, bola odsúdená ako beznádejne nevedecká a iracionálna.

Pod týmto náporom viera v Boha ochabla. Západná filozofia rovnako ako starí Izraeliti stučnela a zbohatla, až zabudla, že zdrojom jej bohatstva je Boh.

Potom sa stalo niečo nečakané. Bez zakotvenia v Božom stvoriteľskom diele ľudské poznanie stratilo akúkoľvek oporu. Pokiaľ je svet produktom slepých, mechanistických síl, ako vieme, že má vôbec nejakú rozumom poznateľnú štruktúru? Ak tu nie je žiadny Projektant, ako môžeme mať istotu, že existuje nejaký plán? Pokiaľ ľudia neboli stvorení k Božiemu obrazu, ako si môžeme byť istí, že plán, o ktorom si *myslíme*, že ho nachádzame, naozaj existuje? Kde je záruka, že pojmy v našej myslí majú nejaký vzťah k okolitému svetu?

Kant sa snažil na tieto otázky odpovedať tak, že poriadok a štruktúru sveta definoval ako vtvor ľudskej mysle, jej vnútornej štruktúry. Potom prišla v matematike neeuklidovská geometria 19. storočia a ukázala, že ľudská myseľ si vie predstaviť mnoho rôznych plánov a štruktúr, pričom všetky sú rovnako rozumné a rovnako logické.

V tomto bode sa matematici vzdali idey pravdivosti a uspokojili sa s dokazovaním logickej dôslednosti. Ukázalo sa však, že i samotné dokazovanie logickej dôslednosti je nesmierne ťažká úloha. Matematici napokon skončili tým, že sa koncom 19. storočia rozdelili do štyroch konkurenčných škôl: logicizmus, intuicionizmus, formalizmus a teória množín. Nakoniec všetky uviazli v 30-tych rokoch 20. storočia na Gödelovom objave, z ktorého vyplývalo, že žiadny axiomatický systém nie je nikdy bez zvyšku úplný.

Hádankou navonok zostáva to, že matematika vyslovuje tvrdenia, ktoré siahajú za hranice empirického sveta a napriek tomu je vo vzťahu k tomuto svetu takmer zázračne presná. Prostredníctvom matematických vzorcov získavame toľko znalostí o svete, že vyšleme človeka do vesmíru, zostrojíme mikročip, prípadne odstránime nádor v mozgu. Nemáme však žiadne vysvetlenie,

prečo medzi myšlienkami v ľudskej mysli a poriadkom materiálneho sveta existuje tak pozoruhodná zhoda. Americký fyzik a nositeľ Nobelovej ceny Eugene Paul Wigner hovorí: „Nesmierna užitočnosť matematiky je niečo, čo hraničí s tajomstvom.“

Toto je teda dilemma súčasnej filozofie matematiky a vedy. Zarážajúca zhoda matematických i vedeckých teórií a materiálneho sveta volá po vysvetlení – ale bez predpokladu stvorenia sveta inteligentným Bohom žiadne vysvetlenie *nie je*.

Nemôžeme sa vyhnúť neodbytné otázke: ak matematika, ale aj veda a celkovo vzdelávanie ako také prijali toľko hnacej sily z kresťanských predpokladov (aj Oxfordskú univerzitu a prvé z jej colleges v 13. storočí založili mníši), čo sa stane teraz, keď sú tieto predpoklady podkopávané, keď kresťanstvo už prestalo byť verejným vyznaním, ktoré podporuje základ vedy a bolo vyhnané do roviny osobného presvedčenia, ktoré súkromne zastávajú jednotliví vedci. Čo sa stane ďalej s matematikou, vedou a vzdelávaním, keď kresťanské motívy a myšlienková kostra v nich odumierajú. Súčasná matematika, veda a vzdelávanie doteraz ešte ako-tak žijú z nahromadeného kapitálu storočí kresťanskej viery. Ale ako dlho tento kapitál vydrží, ak sme dnes Boha vyhnaní z univerzít a vedeckých ústavov a nerobíme nič, aby sa s Ním pri vzdelávaní i ľudských bádaniach opätovne počítalo a tieto sa opreli o Neho. Všimnime si, že ani pri budovaní spoločného európskeho domu s Ním nechceme počítať, hoci základy európskej civilizácie a kultúry sú kresťanské. Sme ako „márnotrpný syn“, ktorý odišiel od Otca a ešte stále „blúdi“.

Pokiaľ dejiny vedy a vzdelávania na niečo poukazujú, tak je to práve kľúčová rola, ktorú v nich hrala kresťanská viera. História vedy a vzdelávania veľmi výrazne utváral ich vzájomný vzťah s kresťanstvom. Mnohí vedci a vzdelanci zastávali a verejne vyznávali kresťanský svetonázor, podľa ktorého svet

má poriadok a usporiadanú štruktúru, pretože ho stvoril Boh. A ľudia vytvorení na Boží obraz a vedení Jeho Duchom môžu tento poriadok do istej miery aj dešifrovať. Skúmaním stvoreného sveta máme ucítvať jeho Stvoriteľa. Zápisky takých veľikánov v oblasti vedy a vzdelávania ako boli Koperník, Kepler, Newton, Komenský a napokon aj patrón našej univerzity Matej Bel (stačí si prečítať len jeho zápisky na s. 8 v čísle 1 ročníka 14 Spravodajcu Universitas Matthiae Belii) sú plné chvál Bohu. Aj za svet, ktorý stvoril a za poriadok v ňom.

Kresťanstvo ešte môže matematike, vede a vzdelávaniu napomôcť navrátiť dôstojnosť, ktorá im patrí – nie ako samostatným a úplne istým zdrojom pravdy, ale ako spoľahlivým prostriedkom k získavaniu a šíreniu poznatkov a k tvorivému pôsobeniu vo svete, ktorý stvoril Boh. Zakončíme slovami jedného z najväčších veľikánov vedy, Sira Isaaca Newtona: „Obdivuhodné zriadenie a harmónia vesmíru mohli vzniknúť len podľa plánu vševedúcej a všemohúcej bytosti. To je a zostáva môj posledný a najvyšší poznatok.“

Nájďme ako „márnotrpní synovia a dcéry“ cestu pre návrat späť k Otcovi? On na nás nepochybné stále čaká.

Doc. RNDr. Miroslav Haviar, CSc.

Pedagogická fakulta a ÚVV UMB

Použité zdroje:

- [1] Lukačovič, P.: Vzostupy a pády matematiky. Záverečná práca (konzultant: M. Haviar), rozširujúce štúdium matematiky, Pedagogická fakulta UMB, 2002.
- [2] Pearcyová, N. R. -Thaxton, Ch. B.: Duše vědy. Návrat domů, Praha, 1997.
- [3] Zlatoš, P.: Ani matematika si nemôže byť istá sama sebou. Iris, Bratislava, 1995.

Prípravný kurz na výberové konania do EÚ po roku opäť na FPVaMV

V dňoch 12. – 16. novembra sa mohlo vyše 40 študentov UMB, účastníkov prípravného kurzu na výberové konania do orgánov a inštitúcií Európskej únie organizovaného na pôde Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB, presvedčiť o práci európskych úradníkov ako veľkej výzvy. Cieľom uvedeného kurzu bolo pripraviť študentov 4. a 5. ročníkov troch fakúlt univerzity – FPVaMV, FHV a EF na testy Európskeho úradu pre výber pracovníkov EPSO (European Personnel Selection Office), ktoré sú zamerané na podrobné a presné vedomosti o európskej integ-

racii a kladú vysoké nároky na verbálne a matematické vyjadrovanie. Prednášky boli preto venované procesu a pravidlám výberových konaní, vzniku a fungovaniu jednotlivých európskych inštitúcií, ako i komunitárnym politikám. Sriedali sa so simuláciou vzorových písomných testov so štyrmi možnosťami odpovede, ktoré boli interaktívnou formou opravované a vyhodnocované.

Podobný kurz bol na FPVaMV realizovaný aj na jeseň minulého roku, ale teraz bol doplnený o nácvik ústnych pohovorov, kde si niekoľko vybraných študentov na vlastnej koži mohlo vyskúšať priebeh

pohovoru pred komisiou za prítomnosti ostatných spolužiakov. Kurz prebiehal vo francúzskom jazyku, čiže študenti mali možnosť okrem overenia svojich teoretických vedomostí z odboru zistiť a zlepšiť úroveň svojich komunikatívnych jazykových kompetencií. Simulovaný eurokonkurz bol ukončený spoločným debriefingom, čím bol vytvorený priestor na vyjadrenie vlastných názorov a postrehov všetkých účastníkov kurzu.

Lektormi kurzu boli odborníci z renomovaných francúzskych inštitúcií zriadených francúzskou vládou s cieľom organizovania celoročnej, ale aj krátko-

dobej intenzívnej prípravy zameranej tak na teoretické vedomosti s dôrazom na aktuálne otázky, ako i samotnú techniku skúšky. Doc. Erica Germaina z *Európskeho univerzitného centra v Nancy* a Julie Leprêtreovú spolu s Vladimirom

Rojanskim z *Centra európskych štúdií v Štrasburgu*, ktorí tento kurz na FPVMV pripravili vďaka Veľvyslanectvu Francúzskej republiky v Bratislave, na fakulte privítal doc. Peter Terem, prodekan pre vedu, výskum a medzinárodné vzťahy.

Podujatie bolo uskutočnené na základe dlhodobej spolupráce medzi FPVaMV UMB a menovanými inštitúciami.

Mária Rošteková

Medzinárodný projekt *Discovering Central Europe Promotion of Its Undervalued Tourist Potential among European Students* na Ekonomickej fakulte UMB

Medzinárodný projekt *Objavme strednú Európu – Propagácia jej podceneného potenciálu pre cestovný ruch medzi európskymi študentmi* financovaný medzinárodným Vyšehradským fondom mal za cieľ predstaviť študentom univerzít a vysokých škôl v strednej Európe potenciál krajín Vyšehradskej štvorky a Ukrajiny z hľadiska cestovného ruchu.

Nositeľom projektu bola Wroclawska škola bankovníctva (Poľsko) a na jeho riešení sa okrem Ekonomickej fakulty UMB, Katedry cestovného ruchu a spoločného stravovania, podieľali aj Newton College Brno (Česko), Pécska univerzita (Maďarsko) a Národná banícka univerzita Dnipropetrovsk (Ukrajina).

Súčasťou aktivít v rámci projektu bola aj *Letná škola cestovného ruchu* vo Wroclawi v Poľskej republike, ktorej sa zúčastnili aj piati študenti Ekonomickej fakulty UMB, študijného odboru cestovný ruch. Letná škola mala teoretickú i praktickú časť.

V teoretickej časti sa účastníci oboznámili s ponukou cestovného ruchu vo vybraných regiónoch zúčastnených krajín, získali základné poznatky o architektúre a umení strednej Európy, tvorbe produktu cestovného ruchu a marketingu cieľového miesta. Prednášky zabezpečovali odborníci z praxe cestovného ruchu. Súčasťou praktickej stránky vyučovania bola prehliadka mesta Wroclaw a dvojdná exkurzia, počas ktorej účastníci navštívili najvýznamnejšie atrakcie cestovného ruchu Dolného Sliezka – kúpele Polanica, Múzeum papiernictva v kúpeľoch Duszniki, Stolové vrchy, Medvediu jaskyňu

v Kletne, štôlnu pri obci Zloty Stok, Kostol mieru vo Swidnici (pamiatka UNESCO).

Na základe osvojených teoretických poznatkov, praktických skúseností a s ohľadom na súčasný stav cestovného ruchu v zúčastnených krajinách, študenti vypracovali produkty cestovného ruchu, stanovili ich cenu a navrhli nástroje na ich propagáciu a distribúciu.

Na záver letnej školy študenti za účasti dekana a pedagógov Wroclawskej školy bankovníctva, odborníkov z praxe cestovného ruchu a zástupcov médií prezentovali výsledky svojej práce. Na záverečnom hodnotení získali certifikát o spolupráci na projekte.

Realizácia projektu prehĺbila poznanie účastníkov o ponuke cestovného ruchu krajín Vyšehradskej štvorky a Ukrajiny, teórii marketingu cieľového miesta. Účastníci nadobudli zručnosti potrebné pre vypracovanie itineráru, zvýšili sa ich jazykové schopnosti. Projekt tiež prispel k vytvoreniu vzťahov pre budúcu spoluprácu medzi participujúcimi školami.

Výstupy projektu sú primárne určené študentom univerzít a vysokých škôl na území Vyšehradskej štvorky a Ukrajiny. Na internetovej stránke projektu sa s nimi môžu oboznámiť aj študenti v ostatných krajinách Európskej únie a organizácie zodpovedné za rozvoj cestovného ruchu v zúčastnených krajinách.

Ing. Anton Strašík, PhD.
koordinátor projektu na EF UMB

Bystrica v Opave – Opava v Bystrici (Alebo o dvoch medzinárodných literárnovedných konferenciách)

Jeseň 2007 dvojnásobne potvrdila tradíciu spolupráce Katedry slovenského jazyka a literatúry FHV UMB v Banskej Bystrici s Ústavom bohemistiky a knihovníctví Slezské univerzity v Opavě (Česká republika) v rámci organizovania medzinárodných literárnovedných konferencií.

Spoluorganizátorské povinnosti najskôr zaviedli časť KSJL FHV UMB do Opavy, kde multižánrový kultúrny festival *Bezručova Opava* vstúpil už do svojho

jubilejného päťdesiateho pokračovania. Každoročne patrí k neodmysliteľným súčasťam festivalu aj medzinárodná literárnovedná konferencia, ktorá sa vždy dotýka spoločných otázok českej a slovenskej literatúry. Nielen príbuznosť literatúr, ale aj priateľské kontakty českých a slovenských literárnych vedcov viedli k tomu, aby pred štyrmi rokmi vznikla spomínaná spolupráca medzi hlavným usporiadateľom konferencie Ústavom bohemistiky a knihovníctví Filozoficko-prirodovedecké

fakulty Slezské univerzity a vtedajšou Katedrou slovenského jazyka a literatúry Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela. Po úspešných konferenciách *Žena v českej a slovenskej literatúre*, *Literatúra v divadle – divadlo v literatúre*, *Podoby detstvá v českej a slovenskej literatúre* sa tento rok účastníci z ôsmich univerzitných pracovísk v Čechách a na Slovensku zamerali vo svojich príspevkoch na tému *Svět v české a slovenské literatúre – česká a slovenská literatura ve světě*. Hovorilo

Otvoreniu konferencie prodekanou FHV doc. PhDr. Kristínou Krnovou, CSc. sa prizerajú doc. PhDr. Jiří Urbanec, CSc., Ivan Jančovič, PhD. a PhDr. Ludmila Homolová

Konferenčné zamyslenie

sa o mnohých aspektoch tejto širokej témy, o tom, ako sa prejavuje „svet“ v literatúre v najvšeobecnejších polohách cez konkretizácie románových svetov v viacerých spisovateľov (P. Jaroš, L. Ballek, J. Zeyer, K. Čapek, M. Kundera), až po zamyslenia sa nad postavením českej a slovenskej literatúry vo svete. Z Katedry slovenského jazyka a literárnej vedy FHV UMB so svojim príspevkom vystúpila doc. PhDr. Kristína Krnová, CSc., ktorá aj moderovala jeden z diskusných blokov, PaedDr. Zuzana Bariaková a závery realizovaných výskumov predniesol tiež Mgr. Henrich Jakubík.

Program *Bezručovej Opavy* bol tradične veľmi pestrý, návštevníci sa mohli od 1. septembra do 4. októbra zúčastniť na viac ako sedemdesiatich programových blokoch, dvoch desiatkach sprievodných akcií, v rámci ktorých sa prezentovala hlavná myšlienka tohtoročného festivalu „cesta labyrintom európskej kultúry do srdca pravého umenia“.

O mesiac neskôr, v dňoch 10. a 11. októbra 2007, sa organizačné ťažisko presunulo do Banskej Bystrice. Medzinárodná konferencia s názvom *Podoby outsiderstva v umeleckej literatúre* predstavovala okrem monografie *Človek*

z okraja uprostred literatúry (2007) jeden z posledných schodíkov smerujúcich k naplneniu grantového projektu VEGA *Podoby outsiderstva v slovenskej próze*, ktorého riešiteľský kolektív je personálne totožný s oddelením literárnej vedy domácej Katedry slovenského jazyka a literárnej vedy FHV UMB. Hoci bola výučbová časť semestra v plnom prúde, podarilo sa zaistiť súkromný a pokojný priestor konferenčných rokovaní. Zároveň sa tak manifestovala spolupráca s treťou inštitúciou – prostredníctvom riaditeľky PhDr. Ludmily Homolovej – s Univerzitnou knižnicou UMB.

Niekoľko desiatok prihlásených reprezentovalo nielen rôzne vzdelávacie centrá Slovenska (Banská Bystrica, Nitra, Prešov, Ružomberok, Trnava), ale aj okolitých krajín, predovšetkým Čiech a Poľska (ÚBK FPF Opava, FF OU a PdF OU Ostrava, FF MU Brno, FF UK Praha, ZČU Plzeň, Uniwersytet Warszawski). Všetci ponúkli zaujímavé a podnetné spôsoby uchopenia podôb outsiderstva v poézii i v próze. Osobitne zaujímavovo pôsobili referáty z prostredia germánskeho a frankofónneho, ktoré „narúšali“ tak trochu tradičnú slovensko-českú orientáciu.

I vďaka sponzorom sa odborné i osobné diskusie mohli v závere oficiálnej časti prvého dňa presunúť do historického centra Banskej Bystrice, kde domácky ladená atmosféra Koliby reštaurácie Červený RAK vytvorila neopakovateľný priestor pre prehlbovanie pracovných i medziľudských kontaktov, ktoré sú dôležité v každej profesii.

Obe vedecké podujatia sú dôkazom neutíchajúceho záujmu o poznávanie literatúry nielen z radov literárnych vedcov. Svedčia o tom i hodnotenia našich opavských kolegov, vedúceho Ústavu bohemistiky a knihovníctví doc. PhDr. Jiřího Urbana, CSc. a doc. PhDr. Milady Piskovej, CSc., ktorí opakovane vyjadrili potešenie nad prítomnosťou študentov KSJL FHV v priebehu oboch konferenčných dní. Tí si nenechali ujsť príležitosť zažiť atmosféru podujatia tohto typu a veríme, že v krátkom čase niektorí a niektoré z nich svoju „pasívnu“ účasť premenia do podoby aktívnych vystúpení.

PaedDr. Zuzana BARIKOVÁ
(KSJL FHV UMB)

Mgr. Martina KUBEALAKOVÁ
(KSJL FHV UMB)

(Samo)vzdelávacie stretnutia na Fakulte humanitných vied UMB

Dňa 24. októbra 2007 sa na Fakulte humanitných vied na Ružovej ulici v Banskej Bystrici uskutočnilo prvé zo série neformálnych (samo)vzdelávacích stretnutí iniciovaných pedagógmi, študentmi a priateľmi translatologického oddelenia Katedry germanistických štúdií. Ich cieľom je prehľbovanie vecných vedomostí z rôznych odborov, výmena názorov, diskusie na zaujímavé témy z oblasti vedy, kultúry, prekladu apod.

Hostom prvého stretnutia bol kreatívny riaditeľ bansko-bystrickej reklamnej agentúry Gee&Stone Mgr. Marek Falat, PhD., ktorý sa niekoľko rokov venoval aj vedeckému výskumu tvorivosti. Účastníci sa najskôr zoznámili s vybranými pojmami z reklamy a následne sa podrobili Urbanovmu figurálnemu testu tvorivého myslenia. Naučili sa, na základe akých kritérií je možné kreativitu hodnotiť. Prezentácia o psychológii tvorivej reklamy sa potom stala podnetom na diskusiu o vzťahu umenia

a reklamy, o etike v reklame a v médiách.

Ďalšie zo (samo)vzdelávacích stretnutí, ktoré sa uskutočnilo 28. novembra 2007, bolo venované téme vojnového žurnalizmu. Súčasťou bol aj dokumentárny film o Jamesovi Nachtweyovi, ktorý je považovaný za najvýznamnejšieho vojnového fotografa. Hostom stretnutia konaného 5. decembra bola akademická maliarka a pedagogička na VŠVU v Bratislave Michaela Rázusová-Nociarová. (Zmena programu a času vyhradená, bližšie info na durnikova.natalia@fhv.umb.sk alebo na danaida7@gmail.com) Stretnutia sú otvorené pre každého.

Natália Ďurníková
translatologické oddelenie
Katedry germanistických štúdií FHV

45. medzinárodná Letná škola z algebry pod záštitou ÚVV UMB

Ústav vedy a výskumu UMB ako druhá inštitúcia v histórii vysokého školstva v Banskej Bystrici (po Pedagogickej fakulte UMB v r. 2002) zorganizoval v predvečer osláv výročia založenia našej univerzity medzinárodnú konferenciu *Summer School on Algebra* a síce jej 45. ročník. Konferencia sa uskutočnila v hoteli Partizán na Táloch v dňoch 2. – 7. septembra 2007 a otvoril ju prorektor pre vedu UMB doc. RNDr. Roman Nedela, DrSc. a organizátor konferencie doc. RNDr. Miroslav Haviar, CSc. Zo 70 účastníkov bolo 53 zo zahraničia. Zoznam účastníkov, program i fotogalériu možno nájsť na konferenčnej stránke <http://www.uvv.umb.sk/algebra2007/>. Tohtoročná konferencia bola venovaná životnému jubileu prof. RNDr. Tibora Katriňáka, DrSc., ktorý je odborníkom svetového formátu v oblasti univerzálnej algebry a veľkou osobnosťou slovenskej matematiky.

Tradičia Letných škôl z algebry vyrástla z brnenských algebraických seminárov akademika J. Nováka. Prvý spoločný seminár s bratislavskou Univerzitou Komenského konaný v roku 1962 v Cikháji je považovaný za historicky prvú československú Letnú školu z algebry. Od roku 1966 sa z nej stala medzinárodná konferencia s jediným prerušením kvôli okupácii Československa v roku 1968. Vedúcimi osobnosťami, ktoré usmerňovali vývoj a organizáciu týchto konferencií v prvých dekádach boli profesori Miroslav Novotný z Brna a Milan Kolibiar z Bratislavy (zakladateľ silnej a vo svete rešpektovanej slovenskej školy univerzálnej algebry, ktorej vďačí za vedeckú výchovu aj autor tohto článku), neskôr to boli docenti Milan Sekanina z Brna and Eva Gedeonová z Bratislavy. Približne polovica týchto škôl, tradične organizovaných počas prvého septembrového týždňa, sa konala na Slovensku, ale iba po druhýkrát sa jej dejiskom stalo rekreačné centrum Tále v Nízkych Tatrách. Voľba Táľov a hotela Partizán sa ukázala byť šťastnou aj pre 45. ročník.

Odborný program konferencie pozostával z pozvaných piatich hodinových a dvoch poldruhuhodinových plenárnych prednášok troch svetových expertov, ktoré predstavovali pre účastníkov „školu“ a zo 41 dvadsaťpäťminútových referátov, ktoré tvorili „konferenčnú časť“. Úlohu pripraviť „školu“ prijali a výborne sa jej zhostili profesor G. Grätzer z Kanady, svetová jednotka a „otec“ univerzálnej algebry, profesor L. Márki z Maďarska a profesor R. Wille z Nemecka, ktorý je európskym lídrom v aplikáciách teórie zväzov. Profesor Grätzer venoval značnú časť svojich prezentácií nedávnomu vyriešeniu 60 rokov otvoreného problému amerického matematika R. P. Dilwortha.

„Hviezdy“ konferencie: profesor Katriňák s manželkou (vľavo) a profesor Grätzer z Kanady (vpravo)

Každý účastník dopredu dostal v konferenčných materiáloch aj texty sérii pozvaných prednášok. Plenárne prednášky prebiehali zväčša dopoludnia, večer bol program rozdelený do dvoch paralelných sekcií. Výhradným jazykom konferencie bola angličtina.

Program bol vďaka krásnemu prostrediu Táľov a celých Nízkych Tatier a ukážkovej pohostinnosti hotela bohatý a vydarený aj po turistickej a spoločenskej stránke. Hneď v prvý večer sa ako uvítacia akcia konala ochutnávka slovenských vín, ktorú výborne moderovala dcéra majiteľov hotela S. Kičová. Nasledujúci deň sa v prekrásnej Tálskej bašte patriacej hotelu konala špeciálna slávnostná večera venovaná 70. narodeninám profesora Katriňáka. V utorok popoludní bola na programe prehliadka neďalekej Bystrianskej jaskyne. Plánovaný výlet na Ďumbier, Chopok a Dereše sa kvôli zmenenému počasiu (sneženie už od Srdiečka) v stredu 5. septembra nekonal a nahradený bol autobusovým výletom na Zvolenský zámok s výbornou prehliadkou a následne do Banskej Bystrice s prehliadkou historického centra. Tradičný konferenčný večerok bol vyvrcholením spoločenskej časti podujatia.

Účastníkom letnej školy sme v duchu slovenskej pohostinnosti „na želanie pripravili“ aj zimnú atmosféru

Sedemnást' slovenských a českých účastníkov konferencie sme podporili grantom APVV-51-009605 s názvom Discrete structures in Algebra and Geometry (vedúci grantu na UMB je doc. M. Haviar a na SAV a celkovo doc. R. Nedela). Bolo mi ako organizátorovi potešením spolupracovať pri príprave a priebehu konferencie s riaditeľkou a spolujaziteľkou hotela Partizán Ing. M. Kičovou a manažérkou Ing. M. Geletovou. Som vďačný aj kolegom prof. P. Zlatošovi z UK Bratislava a doc. M. Ploščicovi z UPJŠ Košice za ich rady pri príprave a asistenciu počas priebehu konferencie. Podľa ohlasov účastníkov bola táto Letná škola jedna z najvydarenejších v histórii, a teda ju možno považovať aj za dôstojný príspevok k následným oslavám 15. výročia založenia Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Doc. RNDr. Miroslav Haviar, CSc.
organizátor konferencie

Zahraničná spolupráca Ekonomickej fakulty UMB

Oddelenie humanitných vied z Katedry ekonómie a humanitných vied Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici a niektorí kolegovia z detašovaného pracoviska Ekonomickej fakulty UMB v Poprade sa podieľajú ako aktívni účastníci na programe *Europe for Citizens* 2007 – 2013, ktorý realizuje Eszterházy Károly College Eger v Maďarsku.

Dňa 16. 10. 2007 maďarskí kolegovia pripravili medzinárodnú konferenciu, ktorá prebiehala v priestoroch uvedenej vysokej školy v dvoch sekciách: v sekcii

A pod názvom *Civil organisation for the citizens* a v sekcii B pod názvom *Good citizens* prebiehal tréning aktívneho občianstva. Uvedeného podujatia sa okrem domácich účastníkov zúčastnili aj kolegovia z vysokých škôl zo Slovenska, Českej republiky, Rumunska a Švédska. Prítomní sa zhodli v diskusii na tom, že je potrebné podporovať povedomie európskej identity, pocit zodpovednosti občanov za EÚ, rešpektovať toleranciu a rozširovať interakciu medzi občanmi a organizáciami občianskej spoločnosti,

ale aj kultúrnu a jazykovú rozmanitosť.

Dalšími podujatiami, ktoré nasledujú po prvom stretnutí pracovných tímov, budú dva tréningy vo februári a marci v roku 2008, ktoré sa tematicky zameriavajú na krízový manažment a lobbying. Ich úlohou bude v kvalitnom medzinárodnom tíme rozvíjať diskusie na uvedené témy a vytvárať užšie vzťahy medzi zúčastnenými stranami.

PhDr. Viktória Dolinská, PhD.
Ekonomická fakulta UMB

Doktorandi Ekonomickej fakulty na Mladej vede

V dňoch 21. – 23. 11. 2007 sa v Račkovej doline uskutočnila medzinárodná konferencia mladých vedeckých pracovníkov a doktorandov *Mladá veda 2007*. Na konferenciu, ktorú každoročne organizuje Fakulta ekonomiky a manažmentu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre sa zaregistrovalo 177 účastníkov zo širšieho spektra fakúlt ekonomického a manažérského zamerania zo Slovenska, Čiech, Poľska, Ruska a Ukrajiny. Ich príspevky boli orientované do viacerých oblastí (ekonomiky, kvantitatívnych metód, manažmentu, obchodu a marketingu, financií a účtovníctva) a aplikované tak na mikro, ako aj makroúrovni. Konferencia bola zaujímavá nielen prezentovanými vedeckými prácami, ale najmä poskytnutím priestoru pre vedeckú diskusiu, výmenu názorov na riešené problematiky, ako aj nadviazanie osobných profesionálnych a priateľských vzťahov. Abstrakty vedeckých prác boli publikované v zborníku *Mladá veda 2007*, pričom plné znenie príspevkov účastníkov konferencie vyšlo v zborníku na CD.

Účastníkmi konferencie boli aj siedmi interní doktorandi Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela. Príspevky Ing. Igora Kollára a Dr. Domenicoa Raguseoa boli zároveň ocenené – umiestnili sa na druhom mieste vo svojich kategóriách (manažment, resp. ekonomika).

Účastníci konferencie:

Centrum rozvoja doktorandov

Ing. Monika Makanová

referát: Manažment hospodárstva obcí na Slovensku

Katedra cestovného ruchu a spoločného stravovania

Ing. Michal Benčaj

referát: Využitie potenciálu mesta Banská Štiavnica pri tvorbe produktov cestovného ruchu

Ing. Lívia Hanesová

referát: Pripravenosť vybraného ubytovacieho zariadenia na zavedenie systému manažérstva kvality podľa normy STV ISO 9001:2001

Ing. Kristína Pompurová

referát: Vnímaný imidž Slovenska ako cestovného cieľa na francúzskom trhu

Ing. Katarína Tvrdohňová

referát: Pripravenosť vybraného ubytovacieho zariadenia na zavedenie systému manažérstva kvality podľa normy STV ISO 9001:2001

Katedra kvantitatívnych metód a informatiky

Ing. Igor Kollár

referát: Vplyv spokojnosti zákazníka na výkonnosť podniku

Katedra verejnej ekonomiky

Dr. Domenico Raguseo

referát: The economic rationale of non profit organizations in the delivery of welfare services (Ekonomická racionalita neziskových organizácií v zabezpečovaní verejnoprospešných služieb).

Kristína Pompurová
Ekonomická fakulta UMB

Medzinárodný workshop 6RP na pôde ÚVV UMB: Udržateľný rozvoj, diverzita, nerovnosť a formovanie identity

18. októbra 2007 sa konal na pôde Ústavu vedy a výskumu UMB medzinárodný workshop *Sustainability, Diversity, Inequality, and Identity Construction* (Udržateľný rozvoj, diverzita, nerovnosť a formovanie identity). Organizoval ho riešiteľský kolektív UMB a člen konzorcia Siete excelentnosti 6. rámcového programu SUS.DIV (Sustainable Development in a Diverse World) s vedúcou PhDr. Alexandrou Bitušikovou, CSc. Workshopu sa zúčastnilo 16 účastníkov, z toho polovica bola zo zahraničia (Belgicko, Francúzsko, Holandsko a Česká republika).

Po úvodných slovách vedúcej riešiteľského kolektívu privítal účastníkov workshopu doc. RNDr. Roman Nedela, DrSc., prorektor UMB pre vedu a výskum. Vo vedeckej časti workshopu odznelo šesť prezentácií, po ktorých nasledovali odborné komentáre a diskusia ku každému príspevku. Diskusiu viedol profesor Arie de Ruijter, dekan Fakulty sociálnych vied Tilburskej univerzity

v Holandsku. Druhá časť workshopu bola pracovná a riešili sa na nej praktické otázky a ďalšie smerovanie Siete excelentnosti a jej jednotlivých výskumných kolektívov.

Sieť excelentnosti SUS.DIV tvorí 33 inštitúcií z 15 krajín Európskej únie a zámorských externých krajín a partnerov (USA, India, Bolívia a Južná Afrika). Sieť je rozdelená do desiatich interdisciplinárnych výskumných oblastí. UMB je jedným z partnerov a členom hlavného konzorcia. Dr. Bitušiková zastupuje UMB v užšom výkonnom výbore (Executive Committee) a v komunikačnom výbore (Communication Committee) siete. Cieľom siete sú viaceré aktivity – od vedeckovýskumných cez vzdelávacie a tréningové, až po publikačné a popularizačné. Ich hlavným spojivom je problematika kultúrnej a sociálnej diverzity a jej vzťahu k udržateľnému rozvoju.

Diverzita je aktuálnou témou odborných, politických, ekonomických, sociálnych aj kultúrnych diskusií najmä v rozvinutých krajinách, ktoré sú destináciou rastúceho počtu migrantov. Sleduje sa buď ako zdroj možného konfliktu a napätia, alebo ako pozitívna hodnota, ktorá môže viesť k udržateľnému rastu a rozvoju lokality a spoločnosti. Domovom diverzity sú mestá. Práve urbánne prostredie je tým, kde je rozmanitosť najviditeľnejšia, kde existuje najväčšia sloboda byť „iným“ a kde je zvyčajne táto sloboda aj najviac tolerovaná. Výskum diverzity v urbánnom prostredí je často aplikovaným výskumom, vyvolaným potrebou riešiť problémy, spôsobené rastom diverzity či multikulturalizmu s cieľom dosiahnuť sociálny trvalo udržateľný rozvoj v meste, čo znamená redukovať úroveň exklúzie znevýhodnených a marginalizovaných skupín a eliminovať stupeň sociálnej a priestorovej fragmentácie a segregácie.

V postsocialistickej spoločnosti a mestách je diverzita novým, ale rastúcim fenoménom. Práve táto problematika je hlavným cieľom výskumu riešiteľského kolektívu ÚVV UMB, ktorý je zapojený do výskumnej skupiny 4 „Kultúrny odstup: Organizácie a vládnutie v globálnom kontexte“ (*Cultural Distance: Organisations and Governance in a Global Context*) so samostatným projektom „Manažovanie diverzity v stredoeurópskych post-socialistických mestách“ (*Managing Diversity in Central European Post-Socialist*

Cities). Cieľom tohto výskumného projektu je štúdium narastajúceho fenoménu diverzity a jej dôsledkov v slovenských mestách (na príklade Bratislavy, Banskej Bystrice a Zvolena); sledovanie pripravenosti a otvorenosti slovenskej spoločnosti na tento jav (vrátane analýzy vládnych, regionálnych a lokálnych strategických dokumentov zameraných na migračnú politiku, politiku rovnosti príležitostí či politiku voči „iným“ – krátkodobým alebo dlhodobým prisťahovalcom, migrantom, utečencom, azyľantom, investorom a pod.); analýza vzdelávacích stratégií vo vzťahu k rastu multikultúrnej spoločnosti; analýza mediálneho prezentovania problematiky cudzincov, migrantov a kultúrnej, etnickej či náboženskej diverzity vôbec; ako aj sledovanie vzťahu globálneho – lokálneho v slovenskom urbánnom prostredí. Výsledkom prvej časti projektu je dvojjazyčná slovensko-anglická publikácia slovenského riešiteľského kolektívu *Kultúrna a sociálna diverzita na Slovensku: Teoretické východiská k výskumu diverzity (Štúdie, dokumenty, materiály I)*, ktorá vyšla v roku 2007 na ÚVV UMB v Banskej Bystrici. Záujemcovia o publikáciu sa môžu prihlásiť na adresu: martina.fodorova@umb.sk. Podrobné informácie o Sieti excelentnosti 6RP SUS.DIV získate na adrese : www.susdiv.org.

PhDr. Alexandra Bitušiková, CSc.
národná koordinátorka Siete Excelentnosti SUS.DIV

Príspevky Centra vzdelávania doktorandov Pedagogickej fakulty UMB...

Odborný kurz z oblasti pedagogiky, psychológie a sociálnej práce

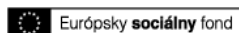

Dňa 22. júna 2007 Pedagogická fakulta UMB v rámci projektu Centrum vzdelávania doktorandov PF UMB (kód projektu č. 11230100452) spolu-financovaného Európskou úniou zrealizovala odborný kurz z oblasti

pedagogiky, psychológie a sociálnej práce. Kurzu sa zúčastnil veľký počet doktorandov nielen z domácej fakulty, ale aj z ostatných fakúlt UMB. Odborný kurz viedol prof. PhDr. Branislav Pupala, CSc., ktorý svoju prednášku orientoval najmä na rôzne otázky, problémy a fakty z oblasti pedagogiky, ale aj príbuzných vied – psychológie a sociálnej práce.

Jadrom kurzu bola problematika poňatia výchovy a súvisiaca kultivácia osobnosti, jej jedinečnosť a inakosť. Prof. Pupala sa dotkol aj aktuálnych tém: spoločnosť a kultúra, socializácia, multikultúra, environmentalizmus, ale aj problematika gender.

Odborný kurz bol prínosom pre doktorandov a podnietil ich k diskusii, nielen v rámci kurzu, ale aj pri iných stretnutiach. Doktorandi po absolvovaní odborného kurzu z oblasti pedagogiky, psychológie a sociálnej práce získali certifikát a ohodnotili ho ako pozitívny a motivujúci prvok pre ďalšie činnosti v rámci doktorandského štúdia.

Projekt je spolufinancovaný Európskou Úniou

Centrum vzdelávania doktorandov PF UMB

Nedirektívny prístup v edukačnom procese na Pedagogickej fakulte UMB

Dňa 6. júla 2007 sa v rámci projektu Centrum vzdelávania doktorandov PF UMB, kód projektu 11230100452, usku-

točnila prednáška na tému *Nedirektívny prístup v edukačnom procese*. Prednášajúcou bola prof. PhDr. Eva Sollárová, CSc., pracujúca na Katedre pedagogickej psychológie Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Je autorkou

knihy *Aplikácia prístupu zameraného na človeka*, v ktorej poznatky sú výsledkom jej dlhoročného štúdia, ako aj skúseností z jej výskumov a pokusov o aplikáciu PCA (Person-Centered Approach) v práci so študentmi, manažermi a organizáciami.

Úvodná časť prednášky bola zameraná na historický a aktuálny kontext filozofie vzdelávania. Následne bola prezentovaná filozofia nedirektívneho vzdelávania a bližšie analyzovaná Rogersova filozofia medziľudských vzťahov. Veľmi prínosnou bola i časť približujúca aplikáciu PCA pre vzťah učiteľ – žiak a na študenta zamerané

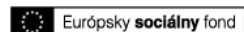

vyučovanie, v rámci ktorej bola rozprúdená živá diskusia.

Prednášky sa okrem doktorandov z Pedagogickej fakulty UMB zúčastnili i doktorandi z Nitry a Prešova. Pani

profesorka Sollárová vyjadrila pochvalu a pozitívne prijala organizáciu takýchto odborných prednášok, ktoré sú podľa nej pre doktorandov veľkým prínosom pre ich odbornú činnosť i odborný rast.

Centrum vzdelávania doktorandov PF UMB

Projekt je spolufinancovaný Európskou Úniou

Medzinárodná vedecká konferencia Prostriedky edukácie v škole 21. storočia

V projekte *Centrum vzdelávania doktorandov PF UMB* je jednou z dôležitých zložiek organizácia konferencií zameraných na vzájomnú výmenu informácií o dôležitých prvkoch i tendenciách vývoja, snahách o zdokonaľovanie výchovno-vzdelávacej sústavy, vytvárajúcich vhodné podmienky na tvorbu konštruktívnych návrhov pre zlepšenie, modernizáciu, zefektívnenie procesu výchovy a vzdelávania.

Úspech a pozitívne ohlasy, ktoré sprevádzali prvý ročník medzinárodnej vedeckej konferencie v máji tohto roka, podnietili organizátorov združených v rámci Centra vzdelávania doktorandov k uskutočneniu jej druhého ročníka pod názvom *Prostriedky edukácie v škole 21. storočia*, ktorá sa uskutočnila 28. a 29. novembra 2007. Ako už z názvu konferencie vyplýva, jej aktívni i pasívni účastníci mali možnosť vzájomne sa obohatiť o dôležité a zaujímavé informácie, skúsenosti, postrehy z oblasti efektívneho využívania edukačných prostriedkov, napríklad pri rozvoji psycho-motorických zručností žiakov, estetického myslenia, personálnych, sociálnych kompetencií a jazykových kompetencií učiacich sa i kompetencií vyučujúcich.

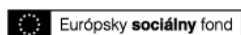
Cieľom konferencie bolo reflektovať tradičné a alternatívne prostriedky edukácie v predškolských, školských a mimoškolských zariadeniach a v praxi sociálnych pracovníkov.

Konferencia ma za cieľ podporiť aktívnu spoluprácu doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov z viacerých pedagogických fakúlt zo Slovenskej republiky i zahraničia.

Vďaka finančnej podpore Európskeho sociálneho fondu a Pedagogickej fakulty UMB sa vytvorili podmienky pre diskusiu odborníkov o súčasnom stave, nových trendoch, tradičných aj netradičných edukačných prostriedkoch v rôznych typoch a úrovniach škôl v tuzemsku i v zahraničí. Pomoc oboch spomínaných inštitúcií je významná, pretože účasť, ako aj publikovanie príspevku v zborníku bola bez finančného príspevku účastníkov.

Mgr. Katarína Harčarová

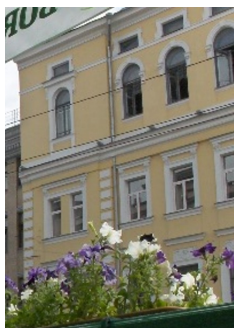
Centrum vzdelávania doktorandov PF UMB

Projekt je spolufinancovaný Európskou Úniou

Centrum vzdelávania doktorandov PF UMB prezentuje svoju činnosť aj v zahraničí

V rámci činnosti *Centra vzdelávania doktorandov PF UMB (CVD UMB)*, ktoré je finančne podporené Európskym sociálnym fondom a Ministerstvom školstva SR, sa v júni 2007 uskutočnila jedna z mnohých aktivít *Centra* zameraných na podporu vedeckej činnosti doktorandov.

Interná doktorandka z Katedry elementárnej a predškolskej pedagogiky PaedDr. Zlatica Huľová v dňoch 19. – 23. júna 2007 navštívila Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова v Kyjeve.

Mobilita v zahraničí, ktorej cieľom okrem iného bola aj prezentácia aktívnej činnosti „CVD PF UMB“, umožnila realizovať prvé kroky k nadviazaniu vzájomnej spolupráce s cieľom informovanosti, výmeny skúseností a možností spolupracovať v oblasti vedeckého bádania, alebo komparácie vedeckovýskumných výsledkov doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov z oblasti spoločenských vied.

Rokovania o možnostiach mobilit a budúcich stáži na jednotlivých katedrách, ktoré by mali byť prínosom pre obidve strany sa uskutočnili na pôde kyjevskej Univerzity M.P. Dragomanova, za účasti rektora B. П. Андрущенко, prorektora Владимира

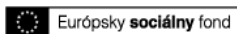
Лавриненка, prof. Алли Йосипивной Капской a vedúcich katedrií pre predškolskú pedagogiku – кафедры для дошкольной педагогики, katedry pre základnú školu – кафедры для начальной школы a katedry sociálnej práce – кафедры социальной работы.

Nadviazanie kontaktov, splnenie stanovených cieľov, dohoda o vzájomnej spolupráci v rámci riešenia výskumnej úlohy doktorandky a pozvanie s účasťou na slávnostnom ukončení štúdia študentov predškolskej pedagogiky, bolo príjemným záverom mobility v rámci „CVD PF UMB“.

Na záver vedúci predstavitelia Pedagogickej univerzity

v Kyjeve vyjadrili presvedčenie, že uskutočnené prvé kroky vzájomnej spolupráce sa budú rozvíjať a každoročne pokračovať vo vzájomnom sa obohacovaní o inovačné trendy v edukačnej teórii, praxi, vede a výskume.

PaedDr. Zlatica Hul'ová
Centrum vzdelávania doktorandov PF UMB

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou

Novembrové impresie

Mesiac november sa nám spája s chryzantémami, spomienkami, nostalgiou. V tichej pokore pokrývame hroby blízkych kvetmi, svetlo sviečok tíši náš dialóg. Stáva sa zraniteľnejšími, aj citlivejšími.

Je aj druhá spomienka, ktorá sa spája s novembrom. Tá ostáva skrytá (alebo aj potlačená) v spomienkach strednej a staršej generácie. Viaz sa na lampiónové svetlá námestí, na červené zástavy, revolučné heslá. Kým to prvé robíme každoročne s pietou, to druhé mnohí z nás radi (alebo aj neradi) zabudli.

Ja som na túto lampiónovo-sviečkovú udalosť takmer zabudla, ale Stredoslovenské múzeum mi z vyblednutých spomienok pripomenulo, že *Pod červenou hviezdou (sme boli) zrodení, zrobení, aj zranení*. So zmiešanými pocitmi som sa preto vybrala so svojimi vysokoškolskými študentmi na vernisáž, ktorá sa konala pri príležitosti 90. výročia VOSR.

Do Thurzovho domu sme vstupovali generácie – mladá mamička s kočíkom, moji študenti, starší múdry pán so striebornými vlasmi a medzi týmito generáciami, kdesi uprostred, ja. Aká symbolika!

Malý chlapec v kočíku sa zaujímal len o svoju dávku teplého mliečka a Lenin

mu bol úplne ľahostajný. Mladá mamička sa pristavovala pri exponátoch, usmievala sa. Mysľou bola kdesi medzi zodpovednosťou za synčeka a spomienkami, ktoré získala od svojich rodičov. Moji študenti sa usmievali tiež, zavše krútili hlavami, ale usilovne všetko čítali, sledovali, počúvali. Starší, asi 72-ročný muž nehovoril nič, pomaly, veľmi pomaly sa presúval od vitríny k bustám, fotografiám. Na jeho tvári nebolo takmer žiadnej emócie, len oči mal veľmi hlboké a pohľad premýšľavý.

Ja som tieto osobnosti sledovala. Miestami viac než expozíciu. Bolo mi smutno a príjemne zároveň. Výstavy som sa trochu obávala. Ale nemusela som sa. Ona nič nevelebila, nedeňonostovala, nehodnotila, neanalyzovala.

Výstava poukazovala na určitú etapu našich dejín. Cítila som, že jej autor musí byť mladý človek, zvedlaný, bez predsudkov, nezaťažený. Keď sme sa počas výstavy zoznámili, do mojich predstáv celkom zapadol. Mgr. Filip Glocko je na pýchu UMB absolventom Katedry histórie na Fakulte humanitných vied, pracujúci na pozícii historika Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici.

Dialóg s ním bol vecný, zmysluplný. Výstavu poňal s nadhľadom, bez recesie, bez nenávisť. Tlmené zvuky revolučne angažovaných piesní dotvárali atmosféru výstavy, ktorá má vysokú mieru výpovede o dobe.

Busty, fotografie, dokumenty, uni-

formy iskier a zväzákov, iskričkovské a zväzácke sľuby, štandardy, vlajky a k tomu sprievodné slovo – to malo silný účinok na návštevníkov.

Z emocionálneho zážitku sa mnohí mohli „vypísať“ na „Múre názorov“. Paradoxne ktosi názov prepísal na „Múr nárekov“.

Rovnako ako bolo symbolické generáčne zloženie účastníkov, s ktorými som bola privítaná na výstave, také boli aj výpovede na Múre názorov (nárekov). Bolo vidieť, že časť návštevníkov bola mladá (a ešte mladšia) generácia. Aj ich názory korešpondovali s ich problémami:

„Lenin bol obyčajný feťák, Lenin bol obyčajný perfekto človek, ale smrdel ako tchor“.

Študenti SŠ tieto informácie spoznali len sprostredkované, našťastie, nič (?) z tragiky totality sa ich bytostne nedotklo. Oni len konštatovali, že:

„Ani neviem, kto to ten Lenin vlastne je“.

„Ale Lenina by som v živote nechcela vidieť, lebo Lenin bol zdochlina“.

Iní mali potrebu napísať niečo ešte osobnejšie:

„... bol to sexi chlapík, len mal syfilis a bol úchylák“.

Na Múre názorov boli prezentované aj serióznejšie nehodnotiace názory:

„Úžasná myšlienka. Súčasná generácia má aspoň obraz o tom, aká bola časť histórie pionierov a zväzákov“.

„Úsmevné spomienky na pionierske podujatia.“, ale aj trochu mentorské apeľy: „Pionieri, takáto organizácia výchovy mládeže by sa veru zišla aj dnes“.

Čítame však aj kritické názory, v ktorých cítiť zlosť, bezradnosť, ľútosť nad stratenými rokmi aj ilúziou:

„Komunisti skresľovali dejiny, učili nás klamať, aj dvojitvornosť. Každá pravda aj lož vyjde najavo. Už nikdy viac.“

„Nesmieme zabúdať na zločiny sovietskej moci. Nikdy sa to nesmie zopakovať. Zničili celú inteligenciu, zničili aj inteligenciu východnej Európy. Nikdy viac.“

„Červená hviezda je rovnako zradný symbol, ako hákový kríž. Jedna hnedá, druhá červená totalita“.

Smutno-kriticko-bezmocne znejú slová, pod ktoré sa podpísal 67-ročný dôchodca:

„Väčšina sa pre svoje zlé svedomie hlási k zamatu, zapiera udavačstvo a kolaboráciu. Ak sa toto mladým páči - je jednoduchá medicína - zaviesť VZS, po alkohole a drogách verejnú prácu, ale v kameňolome, absolútna kontrola režimom a uličnými výbormi“. Pisateľ vyzýva občanov tohto mesta – komunistického hniezda.

Podobne beznádejne (?) vyznievajú výroky:

„... je to obraz o tom, aká bola časť histórie pionierov a zväzákov, z ktorých mnohí sú v najvyšších funkciách.“

„Nehanbia sa (bývalí) komunisti, že svojimi klamstvami zničili osudy troch generácií“.

„Všetci komančovia sa vrátili pre-transformovaní, a sú vo vláde, na VÚC, v MSÚ, držia firmy ako podnikatelia. Lenin je prvý najväčší terorista, stalinisti

vraždi svojich aj cudzích.“

„Som združený nad zhovievavosťou fašizmu a komunizmu....“

Nuž takéto názory sme si mohli na paneli prečítať – úsmevné („...dĺky, páčili sa mi úbory, uniformy.“, „...uliali sme sa zo školy...“), konštatujúce (myslite, že teraz je to iné?), odsudzujúce („...komunizmus bol zločin.“).

Svoj exkurz po zaprášených spomienkach končím. Nehodnotím, neposudzujem, neanalyzujem. Len konštatujem slovami nepodpísaného autora: „Zaujímavá a poučná výstava. Žiaľ, aj Lenin, aj Hitler sú súčasťou histórie. Toto je jeden zo spôsobov vyrovnáť sa s tým.“

P.S. Názory napísané kurzívou sú doslovné citácie z „Múra názorov (nárekov)“. Väčšina z nich je anonymná. Aj to má veľkú výpovednú hodnotu. Mne dovoľte podpísať sa pod článok. V minulom režime by to bol môj posledný...

PaedDr. Helena Bálintová, PhD.
KEKŠaSJ FHV UMB

NIEKOĽKO RÁD ZAČÍNAJÚCIM VEDECKÝM PRACOVNÍKOM UMB – AKO SI VYBRAŤ VÝSKUMNÝ PROJEKT

Táto základná otázka je asi tou najťažšou, pred akou stojí začínajúci vedec. Odpoveď na ňu isto závisí na okolnostiach, na jeho konkrétnom odbore, vedomostiach, druhu vzdelania i individuálnych záujmoch, ale každý vedec by mal mať stratégiu, ktorá optimalizuje jeho nádej na úspech.

Hneď na začiatku je potrebné vedieť, čo robí dobrý výskum dobrým, alebo ešte lepšie vynikajúcim. Každý bude iste súhlasiť s tým základným. Práca musí byť dobre vykonaná s použitím odpovedajúcej súčasnej technológie. Výsledky musia byť starostlivo analyzované a presne interpretované i presne podané; štúdiu na zvieratách či v predklinickom (klinickom) výskume nesmú byť prehladnuté etické aspekty.

Je to dostačujúce? Je to to, čím vyniká práca jedného vedca nad druhým? Zrejme nie. Vynikajúce práce musia predovšetkým klásť dôležité otázky. Pokiaľ problém nie je príliš dôležitý, asi ani práca spĺňajúca všetky vyššie spomenuté predpoklady nebude chápaná ako vynikajúca. Ďalej by výskumný projekt mal v sebe skrývať možnosť objavu skutočne nového základného poznatku, rozširujúceho skutočné hranice poznania a kladúceho základy pre ďalší výskum v príslušnom odbore. Ak sú splnené tieto dve kritériá, ľahšie sa spravidla splnia kritériá ostávajúce; výsledky budú publikovateľné v rešpektovaných časopisoch, budú uznávané a citované ostatnými, budú prezentované na kvalitných kongresoch a čo je dôležité budú financované i vo veľmi kompetitívnom grantovom systéme. Majte na pamäti, že v začiatkových fázach výskumu ide často o práce, ktoré neskoršie prinesú základné nové poznatky proti súčasným vedeckým dogmám. Okolie môže byť skeptické, môžu byť ťažkosti pri publikovaní prvých výsledkov v dobrých časopisoch i pri získaní potrebných grantov. Preto sa veľa vedcov skôr vezie na trendoch vedy (F. Schiller, „veda – jednému je vznešenou bohyniou, druhému len kravou, ktorá mu dáva mlieko“), ako by sa odvažovalo hľadať nové smery výskumu. Majte toto na mysli a všimnite si nasledujúce rady pre výber dobrého výskumného projektu.

Usilujte sa anticipovať výsledkami prv, než začnete s prvým pokusom

Pokiaľ najzaujímavejší z výsledkov, ktorý si dokáže predstaviť, nie je príliš zaujímavý, nestojí za to investovať do tejto oblasti veľké úsilie, keď samozrejme je potrebné vykonať aj nezaujímavé experimenty inak veľmi zaujímavého projektu. Na druhej strane, i keď si viete predstaviť veľmi zaujímavý výsledok, zvažte, aký by bol v tomto prípade ďalší postup. Pokiaľ by ste neboli schopní ďalej zaujímavý výsledok rozvíjať, asi nemá cenu vôbec začínať.

Vyberte si oblasť, kde výsledok bude zaujímavý i pre ostatných

Aj štúdium drobného aspektu vzácneho javu môže byť rozumný projekt, a to za predpokladu, že výsledok môže ovplyvniť širšiu oblasť vedy. Pokiaľ bude výsledok zaujímavý len pre jedného, dvoch kolegov z odboru, nebude asi nikdy považovaný za zvlášť svetoborný. I keď štúdium jedného z aspektov veľkého biologického (alebo predklinického či klinického problému) nezaručuje, že výsledky budú zásadne dôležité, pomôže široký záujem v odbore ako s publikovaním, tak s financovaním.

Hľadajte neobsadenú trhlinu, ktorá v sebe skrýva potenciál.

Zvlášť vhodné tam, kde by pokračovanie v začatej línii výskumu viedlo k priamej kompetícii so školiteľom alebo s poprednými vedcami daného odboru. I v tých najštudovanejších oblastiach sú často veľmi dôležité podoblasti, ktoré hlavní bádatelia obchádzajú asi preto, že im chýbajú špeciálne vedomosti potrebné k tomuto smeru výskumu.

Choďte na prednášky, semináre a čítajte práce i mimo Vašej oblasti

Veľmi často najlepšie nápady a inšpirácie prichádzajú prá-

ve z tohto prostredia. Naopak, nie je príliš rozumné ešte pred rozhodnutím o svojom výskumnom projekte počúvať príliš veľa prednášok a čítať veľa prác z tohto odboru. To môže viesť k aktivácii rozšírenej bias a umŕtvii tvorivosť. Práce z iných odborov môžu upozorniť na celkom nové smery výskumu a pomôcť predvídať ďalší vývoj. Samozrejme, keď je už výskumný projekt vybraný, je bezpodmienečne potrebné orientovať sa v príslušnej literatúre a absolvovať dôležité kongresy v odbore, i keď stále je treba týmto informáciám neprikladať neprimeranú pozornosť; to Vás môže viesť rovnakým smerom ako všetky ostatné a zabrániť Vám nasmerovať sa do nového smeru.

Stavajte na svojich výsledkoch

Aj keď je dôležité nefragmentovať vedecké bádanie do najmenších publikovaných častí, je potrebné tiež priznať, že dopad dvoch prác je väčší ako jednej. Svojou podstatou vytvárajú dôležité poznatky potrebu ďalšieho výskumu, predbežné štúdie majú rýchle nasledovať ďalšie komplexnejšie práce.

Nájdite rovnováhu medzi rizikovými a menej rizikovými projektmi, ale vždy zahrňte do svojho portfólia vysoko rizikový a súčasne zaujímavý projekt

Nájsť túto rovnováhu je dôležité, i keď výskumný program je veľmi skromný. Aj ten by však mal obsahovať veľmi zaujímavú, aj keď veľmi riskantnú (z hľadiska výsledkov) časť, ktorá prináša skutočnú príležitosť vykonať významné pozorovania a dostať sa na vrchol odboru.

Buďte pripravený viesť projekt do potrebnej hĺbky, hoci je akákoľvek

Každý vedec skúmajúci určitý problém sa môže dostať do obdobia, kedy je pre jeho pokračovanie v pôvodnom smere potrebná vedomosť a prax v cudzom odbore (vznikne potreba klonovať a výskumník nie je molekulárny biológ). Pokiaľ je zrejme, že sa v budúcnosti bez týchto vedomostí nezaobídeme, je nevyhnutné naučiť sa túto novú metódu a zvládnuť ju. Pokiaľ to zrejme nie je, je potrebné nájsť si vhodného spoluriešiteľa, ale nie miesto toho rezignovať a zvoliť si iný smer výskumu v oblasti, ktorá nám je známa.

Odlíste sa od svojho školiťela

Aj keď na začiatku vedeckej kariéry je iste potrebné mať výrazného školiťela, je tiež dôležité sa od neho odlíšiť, a to zvlášť v prípade, ak ostávate pracovať na jeho pracovisku. Tu bude Váš školiťel vždy v prevahe (*a v tieni veľkého stromu nič nerastie*).

Pritom pri posudzovaní grantových prihlášok a v ďalšom postupe sa vždy prihliada na Vašu nezávislosť. Je často relatívne ľahké nájsť čiastkový projekt, ktorý sa od svojho školiťela bude odlišovať. V tejto oblasti potom musíte byť uznávaný za väčšieho odborníka ako školiťel.

Nemyslite si, že aplikovaný výskum je ľahší ako výskum základný

Zvlášť mladí vedci, napr. v biomedicínskych odboroch bez primeraného tréningu v metodikách základného výskumu sa v ňom cítia veľmi neistí a sú v pokušení obrátiť svoju pozornosť na predklinický (klinický) výskum. Tento však rozhodne nie je ľahký. Tu je veľmi ťažké navrhnuť dobrú štúdiu, pretože často sa nedajú vykonať všetky experimenty optimálne potrebné, štúdie trvajú dlhý čas a sú komplikovanejšie a konečne otázky, ktoré si je možno klást sú oveľa obmedzenejšie.

Koncentrujte sa

Je nesmierne ťažké presadiť sa naraz v troch či štyroch rôznych oblastiach. To je dané len málo vyvoleným. Začínajúci vedec by sa mal sústrediť na jeden, maximálne dva projekty a určiť si veľmi konkrétne ciele.

Summa summarum

Vybrať si dobrý výskumný projekt nie je všetko. Záleží na tom, ako dokážete „predať“ svoje myšlienky. Ak nie ste svojou prácou nadšený, nečakajte, že ňou budú nadšení Vaši kolegovia. Buďte expertom aspoň v jednej malej oblasti, nie je dôležité v akej, a vybudujte si v nej meno. Nájdite si kolegu či mentora, s ktorým môžete prediskutovať svoje nápady a vyjadriť svoju frustráciu, keď sa veci nedaria. Pravidelne absolvujte stáže, najlepšie v oblastiach trochu odlišných od Vašich záujmových sfér výskumu, ale v laboratóriách, kde používajú metódy, technológie, či riešia problémy, ktoré budete možno v budúcnosti používať i Vy. Tým si rozšírite kvalifikáciu bez toho, aby ste boli v postavení konkurenta. A hlavne – robte veľa pokusov. Čím častejšie sa otáča odstredivka, tým je väčšia pravdepodobnosť, že prídete na niečo zaujímavé. Nové objavy sú vždy i záležitosťou šťastia. (*Náhoda praje pripravenej mysli*). Snažte sa teda zvýšiť svoje šance. Vždy si však tiež rezervujte čas na premýšľanie. Možno práve teraz.

Doc. MVDr. Štefan Šimko, CSc.

*Katedra environmentálneho manažérstva
Fakulta prírodných vied UMB*

Poklona slovenčine

Do neurčenia ponorení,
intencií plní, bez taktilných priestorov,
bez algebry slov,
vyklonení do ničoho,
takí sme bez teba.

Farebný obraz sveta na nás hľadí,
teplo lásky cítime cez prsty a dlane,
významy sa nám stelú v čase večnom,
cez okná hraníc dívame sa na iných.

Takí sme s tebou slovenčina.

Matej Švantner

ROZHOVORY

Na Univerzite Mateja Bela študuje okolo 80 študentov v rámci programu ERASMUS. Prichádzajú k nám na jeden alebo dva semestre z rôznych európskych krajín. Niektorým z nich sme položili dve otázky:

1. Prečo ste si vybrali práve našu univerzitu?
2. Ako sa Vám splnili Vaše očakávania?

Sonia Włoka, Poznaňská vysoká škola bankovníctva, Fakulta v Chorzówe, Poľsko

1. Poznaňská vysoká škola bankovníctva – Fakulta v Chorzówe – má podpísanú bilaterálnu dohodu s Univerzitou Mateja Bela o možnosti pokračovať v magisterskom štúdiu. Ak ste ukončili bakalárske štúdium na Poznaňskej vysokej škole bankovníctva s vyznamenaním a ste schopný študovať v zahraničí, môžete po úspešnom výbere konaní túto možnosť využiť. Výhodou

je aj to, že počas štúdia na Slovensku zostávate stále študentom poľskej univerzity. Ďalším dôvodom, prečo som sa rozhodla pre túto univerzitu, bola dobrá mienka mojich spolužiakov, ktorí už predtým podobné štúdium v rámci magisterského programu absolvovali. Ja osobne som chcela spoznať rozdiel medzi vyučovaním v Poľsku a na Slovensku a samozrejme stretávať sa s ľuďmi z inej krajiny.

2. Som milo prekvapená, pretože úroveň vzdelávania je tu naozaj vysoká. Na Ekonomickej fakulte, kde študujem v magisterskom programe, sú ľudia, ktorí sa naozaj chcú učiť. Túžia po vedomostiach tak veľmi, že po určitej dobe aj vás tento pocit premôže a chcete to isté. Počas môjho pobytu v Banskej Bystrici som si nielenže rozšírila svoje vedomosti, ale uvedomila som si, čo v skutočnosti dokážem a čo môžem od seba v budúcnosti očakávať. Pokúšam sa o to, aby som dosahovala čo najlepšie výsledky a aby som si vytvárala priestor pre ďalšiu rásť. Je to aj preto, že vyučujúci na Univerzite Mateja Bela prezentujú teoretické poznatky, ktoré vo veľkej miere ilustrujú na príkladoch a skúsenostiach zo skutočného života. Slovensko je krásna krajina a Banská Bystrica je okúzľujúce mesto so skvelou atmosférou. Je tu veľa príležitostí ako tráviť voľný čas: môžete podniknúť výlety do hôr alebo sa stretávať s priateľmi na historickom hlavnom námestí. Nech už robíte čokoľvek, všade sa stretávate s pohostinnosťou ľudí. Čistý vzduch, tradičné slovenské jedlá a veľa športových aktivít určite ovplyvnia váš nový, zdravý životný štýl.

Egle Milasiute, Vilňuská univerzita, Fakulta humanitných vied v Kaunase, Litva

1. Vybrala som si túto univerzitu, lebo mám rada ľudí z tejto krajiny a počula som o nich len samé dobré veci od iných Litovčanov, ktorí tu študovali predtým v rámci programu ERASMUS. Dozvedela som sa od nich veľa o dobrej atmosfére, zaujímavých predmetoch a vynikajúcich učiteľoch. Slovensko je krajina, kde sa môžete v zime lyžovať a to sa mi veľmi páči. Okrem toho som sa stretla s

Barborou Babiakovou, ktorá bola v Litve ako študentka programu ERASMUS. Stali sme sa dobrými priateľkami. Ona urobila Slovensku a Ekonomickej fakulte veľmi peknú reklamu a pozvala ma, aby som sem prišla.

2. Som rada, že môžem študovať na Univerzite Mateja Bela. Všetky očakávania sa mi splnili, ba dokonca viac ako som čakala: stretla som tu mnohých ERASMUS študentov, ktorí sa stali mojimi dobrými priateľmi.

Vaida Leonovaite, Vilňuská univerzita, Kaunas, Litva

1. Vybrala som si Slovensko, pretože som počula o ňom od mojich spolužiakov, ktorí tu študovali. Okrem toho som chcela študovať ako ERASMUS študent.

2. Slovensko mi ponúklo túto príležitosť. Som veľmi rada, že tu môžem byť. Naozaj je to lepšie, ako som očakávala. Všetky moje očakávania sa splnili. Ďakujem Ti Slovensko za túto príležitosť.

Crina Cojocaru, Západná univerzita v Temešvári, Rumunsko

1. Slovensko som si vybrala ako druhú možnosť. Nedostala som stipendium do krajiny, ktorú som si žiadala ako prvú. Ale vôbec to nie je zlé. Je to naozaj dobré.

2. Som sklamaná, že nemôžem navštevovať predmety z bankovníctva. Dúfam, že po návrate domov nebudem mať problémy so skúškami. Môžem povedať, že ľudia sú tu priateľskí. Ak požiadate o pomoc, tak vám ju poskytnú. Môžem povedať, že som mala šťastie na dobrého „tútora“. Študuje vo 4. ročníku a pomohla mi so všetkým, čo som potrebovala v škole. Volá sa Daniela Baffiová. Na vašom vzdelávacom systéme sa mi najviac páči, že študenti majú možnosť robiť skúšky cez semester a nemajú všetky skúšky počas skúšobného obdobia. To je naozaj dobré. Pretože doma mám 8 – 9 skúšok počas 3 týždňov. A čas na prípravu je naozaj krátky. Uvítali by sme prístup na internet aj na izbách.

Halid Bulut, Univerzita Hacettepe v Ankare, Turecko

1. Vybral som si Slovensko, pretože chcem spoznať inú kultúru aj jazyk. Keď som bol v Turecku, mohol som si vybrať aj Nemecko alebo Holandsko. Rozhodol som sa pre Slovensko, pretože iné kultúry mám možnosť spoznávať aj v televízii. Teraz už viem niečo o slovenskej kultúre a trochu hovorím slovensky.

2. Som tu veľmi spokojný. Keď sa vrátim do Turecka, budem môcť povedať, že Slovensko je veľmi pekná krajina. Chýba mi tu však turecká kuchyňa, ale to nie je veľký problém. Mám sa tu dobre a som tu veľmi šťastný.

Magda Gorczyńska, Vysoká škola bankovníctva a financií v Katowiciach, Poľsko

1. Vybrala som si Univerzitu Mateja Bela, pretože Ekonomická fakulta je jednou z najlepších na Slovensku. Skutočnosť, že bývam blízko slovenských hraníc tiež ovplyvnila moje rozhodnutie.

2. Myslím si, že áno. Zisťujem, že slovenskí študenti majú úplne iný spôsob výučby ako poľskí študenti. Všetko na seba navzájom nadväzuje. Krok za krokom sa učia niečo nové. V Poľsku to nie je tak. Počas jedného roka získavame vedomosti z jednej oblasti a v skutočnosti si nemusíme zapamätáť všetko za celých päť rokov.

Za rozhovor sa poďakoval Ján Chorvát

PRÍSPEVKY ŠTUDENTOV

MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA PARTNERSKÝCH MIEST
V MAĎARSKOM MESTE DABAS

V súčasnosti sa kladie primárny dôraz na znalosť cudzích jazykov. My, študentky Európskych kultúrnych štúdií, sme v tomto smere mali obrovské šťastie. náš odbor nám poskytuje možnosť vzdelávať sa v štyroch cudzích jazykoch a prostredníctvom nich si okrem iného aj rozširovať poznatky v oblasti kultúry, pretože bez znalosti kultúry, tradície a mentality iných národov je nám niekedy ovládanie jazykov zbytočné. Týmto štyrmi jazykmi sú ruský, anglický, francúzsky a nemecký jazyk. Napriek tomu, že existencia EKUŠ nie je dlhá, každodenne zaznamenáva pokroky a vzájomná kooperácia na celoeurópskej pôde i mimo nej je obdivuhodná. O tom, že EKUŠ sa stáva atraktívnym objektom pre ostatné štáty, svedčí okrem iného aj fakt, že naša katedra v poslednom období dostáva zaujímavé ponuky na študijné, vzdelávacie, či konferenčné pobyty v zahraničí pre študentov. Štúdium a znalosť cudzích jazykov a ich kultúr nám otvára dvere k rôznorodým príležitostiam, ktoré predstavujú získavanie nových skúseností nezaplatiteľných pre našu budúcnosť.

Rady sa chytáme nových príležitostí, rady spoznávame prirodzeným spôsobom iné kultúry, a tak v rámci tejto myšlienky sme sa v dňoch 26. 10 – 31. 10. 2007 zúčastnili medzinárodnej konferencie pod názvom *Stretnutie mládeže partnerských miest (Town Twinning Citizens Meeting of Dabas)*, ktoré sa konalo v maďarskom Dabasi.

Mesto Dabas sa nachádza uprostred Maďarska, 45 kilometrov južne od hlavného mesta Budapešť. So svojimi kultúrnymi a historickými pamiatkami však môže aj napriek svojej iba šestnásťtisícovej populácii konkurovať aj väčším mestám. Práve toto mesto sa na pár dní stalo spojovacím mostom rôznych národností a kultúr. Účastníkmi stretnutia bola mládež z Dabasu (Maďarsko), Banskej Bystrice (Slovensko), Tržiča (Slovinsko) a Baróta (Rumunsko). Komunikačným jazykom sa pre nás prirodzene stal anglický jazyk, ale boli prítomní aj jedinci, ktorí ovládali

maďarský jazyk a s veľkou obľubou ho využívali. Jedna z nás taktiež patrila do tejto skupiny a stala sa pre nás veľkým prínosom, pretože v prípade menších nedorozumení vystupovala ako naša súkromná tlmočníčka. Hlavným cieľom konferencie bolo vzájomné spoznanie zúčastnených krajín a ich kultúr, predstavenie ich životného štýlu a historických, či gastronomických kuriozít. Stretnutie vybraných miest nebolo náhodné. Spoločným znakom je fakt, že všetky mestá sa nachádzajú v podkarpatskej oblasti a predstavujú približný geografický stred svojej krajiny.

Takmer počas celého trvania konferencie sme boli sprevádzaní viceprimátorom mesta, pánom G. Jánossom, ktorý spolu so svojimi spolupracovníkmi pripravil náročný, no na druhej strane veľmi obohacujúci a zábavný program. Maďarsko sme si zamilovali už od prvého večera, keď po slávnostnom otvorení sme sa vďaka miestnej folklórnej skupine oboznámili s maďarským folklórom a naučili sa tancovať niekoľko vybraných národných tancov. Práve táto aktivita prispela k postupnému vytváraniu vzájomných vzťahov, pretože hudba, zábava a smiech sú najlepšou cestou k zblíženiu a odstráneniu neviditeľných bariér.

V tomto zmysle pokračovali aj nasledujúce dni. Všetky zúčastnené delegácie prezentovali seba, svoje mesto, či univerzitu prostredníctvom precízne pripravených prezentácií. Následne každá delegácia pripravila gastronomické špeciality svojej krajiny, ktoré ostatní účastníci degustovali. Každodenne sme spoločne absolvovali exkurzie, návštevy múzeí, historických pamiatok a samozrejme, ako správni mladí ľudia aj návštevy maďarských reštauračných zariadení rôzneho druhu. Každý večer sme absolvovali spoločné posedenia, pri ktorých sme zabúdali na to, ako rýchlo plynie čas a mnohokrát sme sa rozlúčili až ráno.

Slovenskú delegáciu zaujalo viacero podujatí a exkurzií. Najviac nás prekvapil fakt, že v Dabasi žije početná slovenská menšina a s tým je spojená

existencia bilingválnej základnej školy, kde sa povinne vyučuje slovenský jazyk. Osobne sme sa zúčastnili niekoľkých vyučovacích hodín a pozorovali žiakov, ktorí nás milo prekvapili recitovaním našich básní a spievaním slovenských piesní.

V rámci prehliadky pamätihodností sme navštívili slovenský dom v časti Dabasu pod názvom Sári, ktorý bol pôsobivým pohľadom do slovenskej minulosti. Artefakty, ktoré sa tam nachádzali, pochádzali z konca 19. a z prvej polovice 20. storočia a nám poskytli dotknúť sa vlastnej histórie v cudzom štáte.

Kúria Mórica Halásza je neodmysliteľnou súčasťou mesta Dabas. Jej najatraktívnejšou časťou sú kontroverzné maľby nahých ľudských tiel.

Dokonalý dotyk s maďarskou kultúrou nám bol umožnený počas exkurzie v Opuszátere, kde sa nachádza národný park, ktorý detailne zachytáva jednotlivé obdobia maďarskej histórie. V rámci spoznávania maďarskej histórie sme navštívili Budapešť, ale na spoznanie tohto mesta by sme potrebovali stonásobok času, ktorý nám bol poskytnutý.

Maďari sú známi svojím vynikajúcim vínom a môžeme potvrdiť, že právom. Absolvovali sme degustáciu vín v typických maďarských pivniciach, budovaných pod zemou, kde dozrievajú tie najlahodnejšie značky. Napriek invázii toľkých cudzincov a bezhraničnej pohostinnosti Maďarov, pivnice ostali plné. Presne tak, ako ostali plné aj naše srdcia po ukončení konferencie. Plné nových pocitov, zážitkov, skúseností a vytvárajúcich sa priateľstiev. Sme hrdé a vďačné za to, že sme študentkami EKUŠ, pretože vďaka tomu sme mohli v praxi využiť to, čo sme počas nášho doterajšieho štúdia teoreticky prijímali.

Študentky EKUŠ, 3. ročník
Mária Bocková, Miroslava Cimbáková,
Dana Bednárová,
Gabriela Tallmanová, Dana Pigová
a Michaela Kallová

Štyri (+1) dni tanca pre vás

Naše mesto v súčasnosti prechádza nádherným, ale na druhej strane veľmi náročným procesom. V roku 2013 bude jednému zo šiestich európskych miest udelený titul *Európske kultúrne mesto*. Banská Bystrica patrí medzi kandidátov, ktorí sa pokúsia získať spomínaný štatút. Bez ohľadu na výsledok tejto medzinárodnej súťaže, bude pre Slovákov Banská Bystrica naďalej symbolizovať srdce Slovenska tak, ako to symbolizuje už desaťročia.

V čase od 9. – 13.10.2007 sa naše srdce Slovenska stalo aj srdcom súčasného tanca. Nebolo by to možné bez existencie Tanečného štúdia v Banskej Bystrici. Práve Tanečné štúdio sa už po piatykrát stalo organizátorom festivalu súčasného tanca, ktorý tohto roku figuroval pod názvom **Štyri (+1) dni tanca pre vás**. Každý človek, ktorý sa rád nechá fascinovať pohybom, tancom a obdivuhodnými neohraničenými možnosťami ľudského tela, si práve na tomto festivale mohol nájsť svoje miesto a spolu s ostatnými divákmi sa nechal unášať silou tanca počas piatich nezabudnuteľných večerov.

My, študentky 3. ročníka Európskych kultúrnych štúdií na FHV UMB, sme sa po prvýkrát tohto festivalu zúčastnili osobne, plné nadšenia a očakávania. Predstavenia sa každovečerne prezentovali od 19. hodiny a aj tento fakt im už od začiatku dodával určitú dávku mysteriozity. Prvý večer nám bolo predstavených šesť nesúťažných predstavení pod názvom *Večer budúcich profesionálov* v poľskej, rakúskej a slovenskej produkcii. Nasledujúce večery sme sledovali deväť súťažných predstavení, z ktorých sa na záver festivalu jedno stalo víťazným. V tomto smere sa prejavila kreativita organizátorov, pretože prvé miesto bolo udelené porotou, ktorá bola zberovaním vybraná z publika. Prvenstvo získal slovenský choreograf a tanečník Jaro Viňarský so svojím predstavením **Posledný krok pred**. Majoritnú skupinu predstavení tvorili síce slovenské predstavenia, ale veľký úspech mali aj zúčastnení zahraniční tvorcovia, ktorí sa prišli prezentovať z Českej republiky a Francúzska. Tanečníci a tvorcovia predstavení na malý moment akoby prerušili geografické hranice a vzájomnou kooperáciou vytvorili nádhernú kolekciu spoločných predstavení. Predstavenia tohto typu boli dôkazom, že tanec je rečou bez slov – rečou, ktorá prekonáva jazykové

bariéry a bez použitia jediného slova si vzájomne porozumieme. Z nášho subjektívneho pohľadu výnimočne hodnotnou spolupracou bolo francúzsko-slovenské predstavenie pod názvom *Beta Vank* a pripravovaná predpremiéra Štúdia tanca *Blížkosť vzdialených* – predstavené v posledný večer festivalu.

Prvoradou podstatou festivalu nebol len zámer udeliť prvenstvo jednému z predstavení, ale najmä uspokojiť požiadavky rôznorodého, no na druhej strane rovnakého typu publika. Rôznorodosť spočívala vo vekovom zložení publika, ale podobnosť pramenila zo záujmu všetkých zúčastnených, z pocitu, ktorý tanec divákovi poskytuje a v neposlednom rade zo schopnosti oslobodiť sa spod vplyvu konzervatizmu a predsudkov a vnímať ľudské telo v pohybe so všetkými jeho dokonalosťami i nedokonalosťami. Festival poskytoval možnosť dotknúť sa takéhoto sveta, a dokonca v prípade hlbšieho záujmu bolo možné sa o svoje pocity (prípadne otázky) podeliť priamo s tvorcami a predstaviteľmi jednotlivých predstavení. Každý večer sa vo foyeri divadla konali moderované diskusie s účastníkmi festivalu pod vedením riaditeľky divadla Mgr. Zuzany Hájkovej, kde bolo možné získať informácie o pripravovaných projektoch tanečníkov a choreografov a oboznámiť sa so zdrojmi ich motivácie. Koordinácia tanečnického pohybu, svetla a zvuku je kľúčom k dokonalosti predstavenia.

Úspech festivalu každovečerne prezrádzala divákmi plne obsadená divadelná sála, dlhotrvajúce ovácie, taktiež opakujúce sa „standing ovations“, no najmä tváre divákov naplnené pocitom spokojnosti a splnených očakávaní. Je všeobecne známe, že informácie sa šíria rýchlosťou blesku, preto veríme, že pozitívne ohlasy a recenzie na tohtoročný festival spôsobia, že ten budúcoročný bude minimálne rovnako úspešný a sála Komorného divadla bude nútená rozšíriť svoju kapacitu miest na sedenie. Ľuďom, ktorým v súčasnom svete chýba výnimočnosť neopakovateľných okamihov, očarenie neočakávaným, želáme, aby našli cestu na miesta, akým je Štúdio tanca. Sme presvedčení, že znovuobjavia dávno stratené.

Mária Bocková, Dana Bednárová
študentky ŠP EKŠ, 3. ročník

Literárna exkurzia alebo túry do literatúry

V dňoch 26. a 27. septembra 2007 sme sa my – študentky a študenti Katedry slovenského jazyka a literárnej vedy Fakulty humanitných vied – vybrali na literárnu

exkurziu. Poviete si, ešte sa ani poriadne nezačal akademický rok a títo sa už „flákajú“ po výletoch. No hneď pri nástupe do autobusu nám bolo vysvetlené, že sme sa prihlásili na exkurziu a nie na výlet (takže to asi nebude to isté).

Hneď po zverejnení naplánovanej trasy nám bolo jasné, že počas týchto dvoch dní nebudeme vôbec zaháľať. Presne rozplánovaný čas na návštevu jednotlivých pamätných miest znamenal, že okrem obednej

prestávky sme mali mať až do večera o „zábavu“ postarané. To nám však ani trochu neprekážalo. Táto exkurzia bola pre nás totiž veľkou príležitosťou, aby sme sa lepšie spoznali nielen s niektorými spolužiakmi a spolužiačkami, s ktorými trávime v škole málo času, ale aj s našimi pedagógmi. Takisto nebola len o pasívnom sedení v autobuse a počúvaní našich sprievodkyň a sprievodcov jednotlivými pamätnými izbami. Ešte pred exkurziou sme dostali úlohu pripraviť si formou skupinovej práce referát s informáciou o určitej lokalite a osobnostiach, ktoré sú s ňou späté. Povinnosť navyše nás najprv nepotešila, ale napokon sme sa zhodli, že takáto úloha mala zmysel, pretože aj my sme sa mohli aspoň čiastočne podeliť na dotváraní programu exkurzie. A vzhľadom na to, že bolo potrebné vystúpiť v au-

tobuse s mikrofónom v ruke, prezentácie neboli len zdrojom nových informácií, ale mnohokrát aj zábavy.

Z prvého dňa exkurzie sa nám vryli do pamäti miesta Naháč a Bzince pod Javorinou (i Piešťany s obednou prestávkou a kávou). V Naháči sme navštívili faru Juraja Fándlyho, v ktorej nás oslovil ako výklad, tak aj materiálne vybavenie priestoru.

Pamätná izba Ľudmily Podjavorinskej je veľmi milo zariadená – nesie sa v duchu literatúry pre deti a mládež, sama autorka je viackrát odfotografovaná v spoločnosti detí, všade je mnoho detských kníh. A nezabudli sme ani navštíviť hrob spisovateľky na miestnom cintoríne.

Prvý deň nášho putovania sa však chýlil ku koncu, nastal teda čas premiestniť sa do Trenčianskych Teplic, kde sme mali stráviť noc v Dome speváckeho zboru slovenských učiteľov. Po výbornej večeri a ubytovaní sme sa všetci vybrali do mesta a spravili si vlastný program. Veď aj toto mesto ponúka veľa možností na rozšírenie poznania i oddych, čo dokazoval aj veľký počet návštevníkov. Samozrejme, využili sme všetko, čo sa nám ponúkalo. Pozreli sme si pamätnú tabuľu venovanú 60. výročiu Kongresu slovenských spisovateľov, ale aj známy Most slávy s menami domácich i zahraničných osobností zo sveta filmu a potom sme čerpali energiu v maličkých kaviarňkách roztrúsených

po celom námestí, ktoré lákali pozornosť najmä svojou útulnosťou a pocitom súkromia. Ranné prebudenie nebolo jednoduché, no na poslednú chvíľu sa nám predsa len podarilo zbalit si všetky veci, nastúpiť do autobusu a vyraziť do nového dňa plného poznávania. Počasie nám síce neprialo tak ako v predchádzajúci deň, ale náladu sme si tým pokaziť nenechali. Naplánovaná návšteva Turzovky s pamätnou izbou Rudolfa Jašíka nám nevyšla, preto našim prvým cieľom bola obec Raková a jej pamätná izba Jána Palárika a následne Vrútky, kde sa narodila spisovateľka Hana Zelinová. Mala veľký vzťah k svojmu rodnému mestu, o čom svedčia aj jej slová: „*Prosím, verte mi, že sú mi aj dnes, no najmä dnes, Vrútky drahšie od briliantov a že som im oddala svoje srdce. To nech za mňa povie moja tvorba.*“ Tu na nás príjemne zapôsobil aj fakt, že sprievodca osobne poznal autorku a v spolupráci s ňou zariaďoval aj jej izbu. Výklad viedol formou spomienok na ich spoločné zážitky, čo bolo veľmi zaujímavé a do úžasu nás priviedol objav v inštalovanej knižnici, kde sme natrafili aj na japonský preklad Zelinovej knihy Jakubko.

Teraz, niekoľko dní po exkurzii, sme ešte stále plní pozitívnych spomienok na ňu a aj keď vieme, že pre nás to už nie je možné, stále dúfame, že by sme si ju mohli zopakovať. A ak nie my, tak ju

aspoň vrelo odporúčame našim mladším spolužiackam a spolužiakom, pretože to bola skvelá príležitosť zahodiť na chvíľu za hlavu školský stereotyp a získať vedomosti iným spôsobom – „naživo“ –, veď nie nadarmo sa hovorí, že *život je ten najlepší učiteľ*. Preto naše poďakovanie patrí predovšetkým Vám, milí pedagógovia, za prípravu a zabezpečenie našej túry do literatúry.

Martina Hamadová,
Katarína Kamenská,
Ingrid Kucháriková

študentky 3. ročníka, KSJL FHV UMB

UNIVERZITNÁ KNIŽNICA INFORMUJE

Koordinačné stretnutie informačných sietí EUROPE DIRECT a európskych dokumentačných centier pôsobiacich na Slovensku

Európske dokumentačné centrum (EDC) na UMB bolo založené dohodou medzi Európskou komisiou a Univerzitou Mateja Bela s cieľom vytvoriť miesto, ktoré by poskytovalo špecializované informácie a materiály o EÚ. EDC poskytuje knižnično-informačné služby pre vedecko-pedagogických zamestnancov a študentov UMB. Svojim používateľom ponúka: legislatívne dokumenty, štatistické ročenky, monografie, výročné správy, informačné brožúry, periodiká, časopisy a CD nosiče v anglickom jazyku a od 1. mája 2004 aj v slovenskom jazyku. EDC je súčasťou celoeurópskej siete informačných centier, ktoré pod názvom EUROPE DIRECT fungujú vo všetkých

členských krajinách EÚ. Ich prioritou je podporovať výskum, výučbu a štúdium otázok európskej integrácie na vysokých školách, sprístupňovaním dokumentov publikovaných inštitúciami Európskej únie.

V dňoch 24. – 25. 10. 2007 sa uskutočnilo prvé koordinačné stretnutie informačnej siete Europe Direct, na ktorom sa zúčastnili aj štyri európske dokumentačné centrá pôsobiace na Slovensku (v Centre vedecko-technických informácií v Bratislave, na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, v Univerzitnej knižnici UMB v Banskej Bystrici, v Univerzitnej knižnici UPJŠ v Košiciach). Hlavnou ambíciou stretnutia bolo apelovanie na kooperáciu medzi TEAM EUROPE, Europe Direct a európskymi dokumentačnými centrami. Hlavnými bodmi stretnutia boli:

1. Komunikačné priority zastúpenia Európskej komisie v SR v roku 2008.
2. Komunikačné priority informačnej kancelárie Európskeho parlamentu v Bratislave v roku 2008.
3. Komunikačné priority vlády SR v roku 2008.
4. Národný strategický referenčný rámec a operačné programy v rokoch 2007 – 2013.
5. Program Kultúra v rokoch 2007 – 2013.

6. Program Mládež v roku 2008.

Stretnutie otvoril Robert Konrád zo Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku – sumarizáciou aktivít dvanástich informačných sietí Europe Direct na Slovensku. Zhodnotil niektoré významné akcie, napr. *Mladý Európan* a *Deň Európy*.

Druhou prednášajúcou bola Ivana Janíková-Stavrovská, tlačová tajomníčka Informačnej kancelárie EP na Slovensku. Predstavila komunikačné priority na rok 2008, ktorými sú téma euro a priblíženie kultúry národov 27 členských štátov EÚ.

Ingrid Šramková z kancelárie podpredsedu vlády SR prednášala o komunikačných prioritách vlády SR na rok 2008 (zavedenie eura a s tým spojené štartovacie balíky pre občanov, eurokalkulačky, cyklus relácií k tejto téme v médiách).

Strategický referenčný rámec a operačné programy v rokoch 2007 – 2013 predstavila Andreja Vasilová z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR. Miriam Lachká, projektová manažérka, oboznámila prítomných s iniciatívou *Európske hlavné mesto kultúry*.

Program *Mládež* a európske grantové programy pre mládež predstavil Michal Pokorný, riaditeľ NAFYM. Stretnutie pokračovalo diskusiou. Každé centrum malo príležitosť prezentovať svoju činnosť v roku 2007 a predstaviť plánované aktivity na rok 2008. Zástupcovia EDC sa dožadovali užšej spolupráce

na regionálnej úrovni s centrami Europe Direct. Dohodli sa na koordinácii činnosti a realizácii spoločných aktivít, ako aj vzájomnom propagovaní sa v mieste svojho pôsobenia.

Na záver stretnutia Michael Siman z advokátskej kancelárie EL Partners predstavil službu EUROJUS. Jej cieľom je poskytovať bezplatné poradenstvo fyzickým osobám, nepodnikateľom v oblastiach pracovného práva, ochrany spotrebiteľa, uznávania dokladov, práva sociálneho zabezpečenia a pod..

Viac informácií o činnosti, fonde a službách EDC Univerzitetnej knižnice UMB nájdete na jeho novej web stránke <http://www.library.umb.sk> → EDC.

Mgr. Martina Trégerová
Univerzitná knižnica UMB

Školenia na prácu s elektronickými formulármi pre nahlasovanie publikačnej činnosti

Univerzitná knižnica UMB organizovala v dňoch **15. – 26. októbra 2007** školenia, ktorých cieľom bolo oboznámiť katedry so všetkým, čo súvisí so **zberom, evidenciou, sprístupňovaním a archiváciou publikačnej činnosti** na UMB a predstaviť nové elektronické formuláre na nahlasovanie publikačnej činnosti do Univerzitetnej knižnice.

Školenia prebiehali každý deň v priestoroch Univerzálnej študovne za pomoci didaktickej techniky a 9 PC staníc pripojených na internet. Zúčastnili sa ich predovšetkým vedecko-pedagogickí pracovníci, ktorí sú na katedrách poverení agendou publikačnej činnosti. Okrem štyroch katedier (dvoch z Fakulty humanitných vied a dvoch z Právnickej fakulty) prejavili záujem o školenia všetky katedry UMB. Celkovo sa na nich zúčastnilo 56 vedeckých, pedagogických i nepedagogických pracovníkov a doktorandov.

V **prvej fáze** sa prítomní oboznámili s dokumentmi, ktoré sa nachádzajú na webovej stránke UMB a priamo súvisia so zberom, evidenciou a archiváciou publikačnej činnosti (Smernica Ministerstva školstva SR 8/2007-R a Smernica UMB č. 1/2006) vrátane pomocných dokumentov a informácií týkajúcich sa citácií a karentovaných časopisov. V **druhej fáze** sa naučili vytvárať si výstupy z databázy publikačnej činnosti (sekcia Publikačná činnosť → podmenu Pomôcky → Manuál na tvorbu bibliografických výstupov + link na príslušnú stránku), ktorá je aktualizovaná na dennej báze, priebežne sa dopĺňa a prečisťuje.

Výstup si môže každý pracovník urobiť sám kedykoľvek a na základe akýchkoľvek kritérií podľa vlastnej potreby. V **tretej fáze** boli oboznámení s novinkou v nahlasovaní publikačnej činnosti do knižnice, a to s nahlasovaním pomocou elektronických formulárov. Pre prácu s týmito formulármi je potrebné najprv sa zaregistrovať pomocou registračného formulára. Po odoslaní údajov cez formulár ich zodpovedný pracovník knižnice zaktivuje v knižnično-informačnom systéme a následne je možné po vyplnení prihlasovacích údajov pracovať s formulármi. Ako prihlasovacie meno sa zadáva číslo zamestnaneckej karty/ITICu, ako heslo sa používa heslo zadané v registračnom formulári. Nahlasovanie publikačnej činnosti do knižnice prebieha v dvoch krokoch: vyplnenie elektronického formulára a následné zaslanie xerokópie príslušných častí dokumentu v zmysle Smernice MŠ SR 8/2007-R na referát evidencie publikačnej činnosti (Univerzitná knižnica UMB, Tajovského 51). Výber vhodného formulára pred začatím vyplňania je veľmi dôležitý, preto mu treba venovať patričnú pozornosť. Údaje o publikácii odoslané v nesprávnom formulári sú totiž pre knižnicu nepoužiteľné a zaplavujú databázu publikačnej činnosti zbytočnými dátami. Prácu s formulármi uľahčujú kódovníky pripojené do niektorých polí, prednastavené hodnoty alebo možnosť výberu údajov z databázy publikačnej činnosti (meno autora, zdrojový dokument a ďalšie). Povinné polia vo formulároch sú označené hviezdíčkou,

podčiarknuté polia obsahujú helpy, t.j. vysvetlivky ako treba príslušné pole správne vyplniť. Po odoslaní vyplneného formulára (údaje sa ukladajú v tzv. „neostrej databáze“) je potrebné čo najskôr zaslať xerokópiu predmetného dokumentu do knižnice. Po jej prijatí zodpovedné pracovníčky skontrolujú údaje zaslané pomocou elektronického formulára, vyplnia ďalšie polia bibliografického záznamu v zmysle angloamerických katalogizačných pravidiel a pustia záznam do „ostrej“ databázy. Podrobný manuál na prácu s elektronickými formulármi vrátane registračného formulára sa nachádza na webovej stránke Univerzitetnej knižnice www.library.umb.sk v sekcii Publikačná činnosť (podmenu Elektronické formuláre na nahlasovanie).

Od 1. januára 2008 bude nahlasovanie publikačných aktivít do knižnice **pomocou elektronických formulárov povinné**. Predpokladáme, že skoršie využívanie tejto služby knižnice môže pomôcť odstrániť prípadné nedostatky alebo zapracovať pripomienky zo strany pracovníkov katedier, ktoré by mohli fungovanie formulárov ešte vylepšiť. Okrem toho by sme radi zdôraznili nevyhnutnosť **priebežného nahlasovania**, ktoré by úplne odstránilo problém sklzov v spracovaní a umožnilo bezproblémové odovzdávanie výstupov publikačnej činnosti za Univerzitu Mateja Bela Ministerstvu školstva SR pre potreby prerozdeľovania dotácií zo štátneho rozpočtu vysokým školám.

Myslíme si, že školenia mali **obrovský význam ako pre knižnicu tak aj pre katedry**. Dostali sme možnosť informovať o tom, akú úlohu zohráva akademická knižnica v procese zberu, evidencie a archivácie publikačných aktivít a získali sme priestor na diskusiu a vyjasnenie si mnohých

problémov, ktoré vznikli v dôsledku slabej informovanosti pracovníkov z katedrií. Pracovníci zasa dostali potrebné informácie, návody a presné inštrukcie k tomu, aké sú ich úlohy v procese evidencie a kategorizácie publikačných aktivít. Spoločne sme dospeli k záveru, že iba **aktívnou**

spolupracou sa nám podarí **vybudovať spoľahlivú a hodnotnú databázu publikačnej činnosti**, ktorá bude vizitkou ako jednotlivcov tak i celej univerzity.

Mgr. Lucia Nižníková
Univerzitná knižnica UMB

ŠPORT

Úspešná jeseň bežcov UMB

Bežci UMB (prevažne z KTVŠ FHV UMB) sa zúčastnili na rozhraní októbra a novembra dvoch tradičných bežeckých podujatí (Supermaratónu Viedeň – Bratislava – Budapešť a Európskeho pohára univerzít v polmaratóne).

Populárny bežecký Supermaratón sa tradične konal od 19. do 23. októbra na trati Viedeň – Bratislava – Budapešť. V súťaži mužských štafiet si úspešne počínalo družstvo UMB Banská Bystrica v zložení Vajs, Pupiš, Urbanovský, Beňo a Prokein, ktoré vo všetkých 5 etapách takmer 320-kilometrového behu skončilo siedme a rovnaká pozícia mu patrila aj v konečnom účtovaní. Banskobystričania sa v porovnaní s minulým rokom zlepšili o tri priečky a opäť vylepšili historicky najlepšie umiestnenie slovenského družstva na tomto podujatí. Na Supermaratóne Viedeň – Bratislava – Budapešť štartovalo 160 štafiet a 49 jednotlivcov.

Bežci Univerzity Mateja Bela si ešte lepšie počínali na Európskom pohári univerzít v polmaratóne v Budapešti (4. 11. 2007), na ktorom štartovalo spolu 353 bežcov. Medzi európskymi univerzitami získali strieborné medaily. Najväčšími súpermi našich bežcov boli pretekári z Maďarska, Rumunska, Litvy a Cypru, ale aj napriek tejto náročnej konkurencii obhájili naši bežci pre UMB post druhej najlepšej univerzity v Európe medzi bežcami. Družstvo v zložení Jakub Beňo, Roman Vajs, Zdenko Babík, Vladimíra Točeková, Svetlana Lipárová, Jana Čillíková sa oproti minulému roku zlepšilo o takmer 5 minút a s prehľadom obhájilo vlnajšie striebro. Všetci pretekári sú študentmi Fakulty humanitných vied, len Roman Vajs je študentom Ekonomickej fakulty. Veľmi blízko k medailám v individuálnych pretekoch mali Vladimíra Točeková a Jakub Beňo, ktorých od zisku cenných kovov delili len sekundy.

V kategórii učiteľov získal v individuálnych pretekoch Európskeho pohára univerzít 2. miesto odborný asistent KTVŠ FHV UMB Martin Pupiš (1:18:52).

štart EP v polmaratóne

Individuálne výsledky bežcov UMB na Európskom pohári univerzít

Muži:

6. Jakub Beňo	1:15:09
10. Roman Vajs	1:17:10
28. Zdenko Babík	1:30:01

Ženy:

4. Vladimíra Točeková	1:31:49
10. Svetlana Lipárová	1:40:42
12. Jana Čillíková	1:43:37

Učiteľia:

2. Martin Pupiš	1:18:52
-----------------	---------

PaedDr. Martin Pupiš, PhD.

zlava Vajs, Prokein, Beňo, Pupiš, Urbanovský

zlava Pupiš, Čillíková, Beňo, Točeková, Vajs, Babík, Lipárová

Študenti UMB na Akademických majstrovstvách Poľska a Európskom turnaji univerzít v karate

Študenti UMB sa zúčastnili medzinárodných Akademických majstrovstiev Poľska v karate. Športová hala vo Wrocławi bola dejiskom zápolenia študentov v športovom zápase kumite a v súborných cvičeniach kata. Študent 4. ročníka FHV telesná výchova a technická výchova **Michal POLOVKA** postupne v troch kolách kata zdolával svojich súperov a obsadil celkovo 3.miesto. **Miroslav SUROVKA** študent 2.ročníka šport v zápase kumite v kategórii hmotnosti do 70 kg získal 3.miesto. V kategórii športového zápasu kumite žien obsadila 3.miesto **Nikoleta JUROVÝCHOVÁ**, študentka FHV 2.ročníka telesnej výchovy a nemeckého jazyka. Do semifinálových skupín sa prebojovali študenti zápasíaci v hmotnostnej kategórii do 65 kg **Ján NOTA**, študent 3.ročníka Právnickej fakulty a **Miroslav KRSÁČOK**, študent 1.ročníka telesnej výchovy FHV.

V športovej hale Fakulty humanitných vied UMB v Banskej Bystrici 27. októbra 2007 sa uskutočnil Európsky turnaj univerzít v karate za účasti 74 pretekárov

z 20 klubov Slovenska, Českej republiky a Poľska. Už tradičný každoročný turnaj organizovaný vysokoškolským karate klubom ŠK UMB získal zastúpením svojich študentov niekoľko medailí.

V najsledovanejšej športovej kategórii zápasu kumite bez rozdielu hmotnosti (BRH) zvíťazil akademický majster sveta **Ján TUČEK** z Českej republiky, ktorý vyhral aj svoju kategóriu zápasu nad 78 kg a stal sa tak najúspešnejším pretekárom turnaja. V kategórii žien dominovala **Viktória SEMANÍKOVÁ**, pretekárka CMK Banská Bystrica, ktorá vyhrala svoju kategóriu zápasu do 57 kg aj kategóriu BRH.

Študenti Univerzity Mateja Bela štartovali pod hlavičkou svojich fakúlt. Prvé miesta obsadili **Lucia POVALAČOVÁ** z FHV UMB v zápase nad 57 kg a **Andrej Harničár** z PF UMB v zápase do 78 kg, ktorý získal aj bronz v zápase BRH. Striebro si odniesli pretekári **Michal POLOVKA** z FHV UMB v súťaži súborných cvičení kata, **Radka LINDÁKOVÁ** z FHV UMB v zápase nad 57 kg a **Juraj TABÁK** z EF UMB v zápase nad 78 kg.

Výsledky s fotodokumentáciou sú zverejnené na internetovej stránke Športového klubu UMB v rubrike karate: www.sportklub.umb.sk

*PaedDr. Peter Zbiňovský, PhD.
KTVŠ FHV UMB*

NAVRHNI SI DIZAJN VLASTNEJ KARTY

Slovenská sporiteľňa ti ponúka jedinečnú možnosť ako sa pochváliť coolovou platobnou kartou s jedinečným dizajnom, ktorý si navrhneš celkom sám. Môže to byť napríklad fotografia z nezabudnuteľnej dovolenky či portrét tvojho priateľa či priateľky, ktorú chceš mať stále pri sebe.

Ako mať kartu ako nikto iný?

Veľmi jednoducho.

Čo k tomu potrebuješ?

Prístup na internet, vybrať dizajn (napríklad spomínané fotografie) a účet v Slovenskej sporiteľni.

Ako pripraviť vlastný dizajn karty?

Klikni na www.vlastnakarta.sk alebo na www.slsp.sk a pridaj do galérie dizajn, ktorý si želáš mať na svojej platobnej karte, napr. svoju fotografiu. Pomocou nástrojov v spodnej lište portálu si môžeš fotografiu upraviť – zväčšiť, zmenšiť alebo zrkadlovo otočiť. Ak nemáš vlastnú fotografiu, ale predsa len by si chcel kartu s vlastným dizajnom, máš na výber 9 kategórií motívov od uletených abstraktných či animovaných fotiek až po roztomilé zvieratká či prírodné scenérie. Pozor, dizajn Vlastnej karty nesmie zobrazovať existujúci reklamný návrh, porušovať ochranu osobných údajov, zobrazovať celebrity, provokatívne a sexuálne

motívy, tabakové výrobky ani alkoholické nápoje. Svojím vlastným návrhom karty sa môžeš pochváliť aj svojim známym či priateľom poslaním dizajnu karty prostredníctvom e-mailu. Po potvrdení dizajnu pošli kartu na schválenie do banky. Informáciu, že banka tvoj návrh dostala a schválila, dostaneš tiež e-mailom, ktorý bude obsahovať ID obrázku. S týmto číslom potom prídeš do banky, kde s tebou na pobočke poradca podpíše žiadosť o vydanie karty.

K akým platobným kartám si môžete navrhnuť vlastný dizajn?

S vlastným dizajnom môžeš mať debetné karty VISA Electron, VISA Classic, Maestro s čipom a MasterCard Mass. Platobnú kartu VISA Electron ti banka vydá k účtu SPOROŽiRo vysokoškolák opakovane bez poplatku.

Krátky návod:

- Klikni na www.vlastnakarta.sk alebo www.slsp.sk.
- Zadáš do galérie motívov svoju fotografiu alebo obrázok, príp. si vyber z ponúkaných motívov.
- Potvrď konečný dizajn, odošli kartu banke na schválenie a čakaj na e-mail o schválení karty.
- Podpíš v pobočke žiadosť o vydanie Vlastnej karty.
- Desať dní po podpísaní žiadosti ti doručíme kartu priamo domov.

Študentský KLUB

SLOVENSKÁ
SPORITEĽŇA

VIII. ročník tenisového turnaja zamestnancov UMB

Dňa 28. septembra 2007 sa konal už VIII. ročník tradičného tenisového turnaja zamestnancov UMB. Zúčastnili sa ho zamestnanci 6 pracovísk UMB. Turnaj sa odohrával za veľmi nepriaznivého počasia, ale i napriek tomu účastníci podávali maximálne výkony, o čom svedčí aj fotodokumentácia. Kvôli nepriazni počasia boli zápasy prerušené a dohrávali sa 5. 10. 2007 a súťažiaci, ktorí dosiahli najlepšie umiestnenia, boli vtedy aj ocenení. Aj napriek zlému počasiu účastníci hodnotia obidva upršané piatky ako dni, kedy sa mohli stretnúť so svojimi „kolegami – súpermi“ a stráviť čas v športovom „duchu“ v areáli UMB na Ružovej ulici v Sásovej.

Vítazom gratulujeme a všetkých pozývame na ďalší ročník.

PS: Tešíme sa na najbližšie celouniverzitné športovo-spoločenské podujatie zamestnancov UMB, ktorým budú IX. Zimné majstrovstvá UMB na Donovaloch - chata Slávia UMB – v prvom februárovom týždni 2008 a celouniverzitné reprezentačno-spoločenské podujatie Univerzitný bál v prvej polovici februára.

Doc. PaedDr. Jiří Michal, PhD.

koordinátor celouniverzitných športových podujatí

VÝSLEDKY

Muži dvojhra do 50 rokov:

1. Čuka Peter, FPV UMB
2. Štulajter Ivan, FPVaMV UMB
3. Michal Jiří, PF UMB

Muži dvojhra nad 50 rokov:

1. Brooš Miroslav, FHV UMB
2. Štefánik Ján, PF UMB

Ženy dvojhra do 40 rokov:

1. Dikošová Adriána, PF UMB
2. Zelmanová Eva, PF UMB

Oznamujeme všetkým, ktorí by chceli prispieť do ďalšieho čísla Spravodajcu UMB, že príspevky môžete poslať elektronickou poštou na adresu ludmila.kucharova@umb.sk na Rektorát UMB, referát propagácie a vzťahov s verejnosťou, v termíne do 21. januára 2008.

Redakčná rada

Spravodajca Univerzity
Mateja Bela v Banskej Bystrici

Universitas
Matthiae Belii

Universitas Matthiae Belii, Spravodajca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Vydáva Univerzita Mateja Bela. Adresa: Národná 12, 974 01 Banská Bystrica. Výkonná redaktorka: Ing. Ľudmila Kucharová. Jazykový redaktor: PaedDr. Július Lomenčík, PhD. Sadzba a tlač: Bratia Sabovci, spol. s r. o., Zvolen. Fotografie: archív UMB. On-line verzia: www.umb.sk

Nepredajné.